

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

2014-04-14

Diarienummer

511-6913-2011

1(8)

Enligt sändlista

Beslut om Tjäderbergets naturreservat i Vindelns och Lycksele kommuner

(4 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

I och med att detta beslut vinner laga kraft upphävs, med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken, det gamla beslutet om Tjäderbergets naturreservat från 1997-01-27, diarienummer: 231-10499-96.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3.

Administrativa uppgifter

Namn	Tjäderberget
Nummer	2402112
NVR-id:	2001640
Natura 2000, områdeskod:	SE0810442
Kommun	Vindeln och Lycksele
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Tjäderberget ligger 20 km SO Lycksele, ekokarta 22J 0-1a-b, mittkoordinat: 7154300, 692400 (SWEREF99TM)
Naturgeografisk region	30a, Norrlands vågiga bergkullteräng med mellan-boreala skogsområden
Värdetrakt (enligt Skogsskyddsstrategin, 2005)	Nr:12 Tjäderberget
Bränningstrakt	Tjäderberget. Prioritet 1.
Gräns	Se bifogad beslutslista, bilaga 1.
Markägare/Ägarkategori	Staten och Sveaskog(det gamla reservatet, 52 ha)
Fastighet	Bocken 1:10 Lycksele, Ekorsträsk 7:2 samt Krok-sjökälen 2:1 Vindeln
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	1 109 hektar
Skyddad areal produktiv skog	844 ha (varav 52 från det gamla reservatet)

Syftet med reservatet

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Den boreala, brandpräglade och lövrika barnaturskogen med dess ekosystem av naturliga processer, livsmiljöer och skyddsvärda arter ska vårdas och bevaras. Reservatets helhetsvärden i form av ett stort sammanhängande, skogslandskap av vildmarkskaraktär med sjöar, bäckar, tjärnar och myrar ska bevaras i orört tillstånd. I området förekommande Natura 2000-naturtyper ska bidra till gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter

Livsmiljöer ska återställas och därefter bevaras i ett gynnsamt tillstånd.

Bevara biologisk mångfald

I naturreservatet förekommande Natura 2000-arter samt övriga livsmiljöer med sina naturligt förekommande växter och djur ska bevaras i ett gynnsamt bevarandetillstånd.

Behov av områden för friluftslivet

Syftet är också att, inom ramen för ovan angivna mål, tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Utöver friluftsliv, ska reservatet även kunna utnyttjas för naturstudier, undervisning och forskning.

Naturvårdsförvaltningens huvudsakliga inriktning ska vara att skapa och vidmakthålla ett brandpräglat ekosystem med därtill hörande successioner.

Motiv för beslutet

Tjäderbergets naturreservat utgör ett stort och representativt utsnitt av det boreala och brandpräglade naturlandskap som tidigare täckte Norrlands inland. Skogarna utgörs huvudsakligen av talldominerade barrblandskogar med ett rikt lövinslag. Sammantaget ett vildmarksområde med höga helhetsvärden knutna till stora obrutna naturskogsområden med inslag av små, hydrologiskt intakta, våtmarker samt tjärnar, bäckar och sjöar. Motiv för skyddet är att bevara områdets helhetsvärden och att motverka exploatering. Många av områdets kvalitéer är knutna till den gamla naturskogen som erbjuder livsmiljöer för sällsynta och hotade arter beroende av naturliga processer och naturskogsstrukturer som exempelvis död ved och gamla träd.

Områden med naturskog blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet är avgörande för att bevara dess ursprungliga flora och fauna. Inom den naturgeografiska region (30a) där Tjäderberget är beläget utgör arealen formellt skyddad naturskog endast cirka en procent av den totala skogsmarksarealen. Länsstyrelsen bedömer att Tjäderberget i form av ett stort sammanhängande naturskogsområden är mycket högt prioriterat för skydd enligt både den nationella och regionala strategin för skydd av skog. Reservatet ligger i en utpekad värde-trakt - en koncentration av områden med höga naturvärden. Inom Tjäderberget förekommer naturliga successioner efter brand och reservatet ligger centralt i en trakt särskilt prioriterad för naturvårdsbränning. Det rika lövinslaget, med björk, asp och sälk är särskilt värdefullt eftersom reservatet dessutom ligger i ett utpekad område för lövnaturvärden. Genom beslutet

säkerställs de höga naturvärdena och med hänsyn till områdets läge inom olika typer av värdetrakter är förutsättningarna goda att långsiktigt bevara och utveckla de befintliga värdena.

I och med detta beslut om naturreservat så skyddas ytterligare cirka 800 hektar produktiv skogsmark. Det bidrar därför på ett betydande sätt till att stärka möjligheterna att nå miljömålet *levande skogar*. Ett arbete som syftar till att säkra den biologiska mångfalden i Västerbottens skogslandskap.

De krav som ställs på bevarande av områdets naturvärden utifrån dess status som Natura 2000-område utgör också tungt vägande motiv för ett starkt naturskydd av området.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk inte går att förena med ett bevarande av områdets värden. Länsstyrelsen bedömer också att andra arbetsföretag eller anläggningar inte är förenliga med ett bevarande av områdets helhetsvärden med undantag för en eventuell övernattningsstuga för friluftslivet. Därför är detta, enligt länsstyrelsens uppfattning, ett område som i enlighet med miljöbalkens 1 kap 1 § bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap 4 §.

Länsstyrelsen anser att det finns stöd för att upphäva det tidigare beslutet som fattades enligt 7, 8, 9 §§ naturvårdslagen (1964:822). Det gamla beslutet ersätts av ett nytt beslut som innebär ett likvärdigt och i vissa avseenden ett starkare områdesskydd. Därför kan synnerliga skäl anses föreligga för att upphäva det gamla reservatet. Det nya beslutet med bibehållet eller förstärkt skydd uppnås genom en zonering med delvis olika föreskrifter för det ursprungliga reservatet och de tillkommande delarna, se karta i bilaga 2 till detta beslut. Det nya beslutet innebär en utökning av arealen från 52 till 1109 hektar.

Länsstyrelsen bedömer att naturreservat är den lämpligaste skyddsformen.

Länsstyrelsen bedömer vidare att de positiva effekterna av bevarandet för de värdefulla naturmiljöerna och för de skyddsvärda arterna samt för allmänheten är stora och överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap 25 § har länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6, 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, göra om- eller tillbyggnad av befintlig byggnad, ändra nyttjandet av byggnad eller annan anläggning för att tillgodose annat ändamål än vartill den tidigare varit använd,
2. anlägga väg, landutfyllnad eller bro,
3. att anlägga parkeringsplats, led, spång, stängsel eller hägnad,
4. dra fram mark- eller luftledning, samt rör och ledningar i vattnet eller på botten,
5. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar mark- eller bottentopografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dikesrensa, muddra, dämma, dränera, utfylla, tippa eller dumpa,
6. anordna upplag,
7. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, upparbeta vindfällan, ta frö eller vidta någon skogsbruks- eller skogsvårdsåtgärd, undantag medges för normalt underhåll av befintliga skogsbilvägar och för underhåll av siktgator för älgpass längs befintliga skogsbilvägar,
8. flytta eller ta bort levande eller döda träd,
9. plantera in djur- eller växtart,
10. framföra motordrivet fordon annat än på befintliga skogsbilvägar, undantag medges för uttransport av fälld älg eller björn i hela reservatet samt för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is förutom inom avgränsat delområde A, enligt bilaga 2,
11. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller växtnäingsmedel,
12. upplåta mark för orientering eller annan idrottstävling.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det dessutom, inom delområde A i bilaga 2 till detta beslut, förbjudet att

13. förnya eller utvidga upplåtelse för jakt på annat än älg, rådjur, hare och räv.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela reservatet:

1. utmärkning av reservatet enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning av informationstavlor,
3. skötselåtgärderna naturvårdsbränning och sanering av främmande trädslag,
4. skötselåtgärder i form av utglesning av skog för att gynna lövträd, enligt avgränsat delområde B i bilaga 2 till detta beslut,
5. anläggning av parkeringsplats, led, spång, övernattningsstuga, röjning av tältplats samt uthägn av klövvilt förutom inom delområde A enligt bilaga 2 till detta beslut,
6. undersökningar och övervakning av områdets växt- och djurarter.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet.

Det är förbjudet att:

1. framföra motordrivet fordon annat än på befintliga skogsbilvägar, undantag medges för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is förutom inom avgränsat delområde A, enligt bilaga 2,
2. störa djurlivet, t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo än 100 m,
3. göra åverkan på mark eller växtlighet, döda, stående och liggande träd inräknade,
4. plocka eller insamla växter eller växtdelar, mossor, lavar och svampar med undantag för bär- och matsvampsplockning samt blomplockning för eget behov,
5. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet

och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut,

b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437).

Ärendets beredning

Tjäderbergets höga naturvärden utanför det gamla reservatet blev först kända 1999 i samband med SCA:s och Lycksele kommuns naturvärdesinventeringar i området. Därefter har länsstyrelsen besökt området och inventerat det vid ett flertal tillfällen. Arbetet med att skydda området inleddes 2001 genom att Naturvårdsverket tillstyrkte att länsstyrelsen kunde påbörja förhandlingar med berörda markägare i syfte att bilda naturreservat av området. Efter förhandlingar med de tidigare markägarna (Sveaskog och SCA) har staten förvärvat marken. Det gamla reservatet bildades först som domänreservat 1958 och därefter som naturreservat 1997.

Det gamla reservatet på 52 ha föreslogs till Natura 2000 år 1995. Våren 2000 påbörjades arbetet med att föreslå den utökade delen av reservatet att ingå i Natura 2000 enligt Art- och habitatdirektivet. I mars 2002 beslutar regeringen om att föreslå EU-kommissionen att de ska inlemma området i Natura 2000. År 2005 godkänner EU-kommissionen Tjäderberget som en del av unionens nätverk av skyddade områden.

Ett förslag till beslut har varit ute på remiss och samtliga instanser utom Naturvårdsverket har antingen inget att erinra eller tillstyrker reservatet. Lycksele kommun är positiv och anser att det ligger i linje med den kommunala planeringen. Sveaskog är särskilt positiva och anser att det är utmärkt med huvudsaklig inriktning på naturvårdsbränning. Även Naturvårdsverket tillstyrker delen om naturvårdsbränning.

Naturvårdsverket har vidare haft synpunkter på syftesformulering och upphävandet av det gamla reservatet i samband med att det fattas beslut om det nya. Länsstyrelsen har modifierat syftet och vissa föreskrifter med anledning av de inkomna synpunkterna, varigenom det nya beslutet inte kan anses innebära en försvagning av syfte och föreskrifter för det ursprungliga reservatet.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området. Av särskilt betydelse är att området är utpekad som ett Natura 2000-område enligt EUs Art- och habitatdirektiv (92/43/EEC), s.k. SCI-område. Inom Natura 2000-området gäller tillståndsplikt enligt 7 kap 28-29 §§ Miljöbalken för åtgärder och verksamheter som direkt eller indirekt på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap 7 § Miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Enligt 29 kap 2 och 2a §§ Miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap Miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap 9 och 14 §§ Miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt skogsvårdslagens 4 § ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. Miljöbalken.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 4.

Lars Lustig

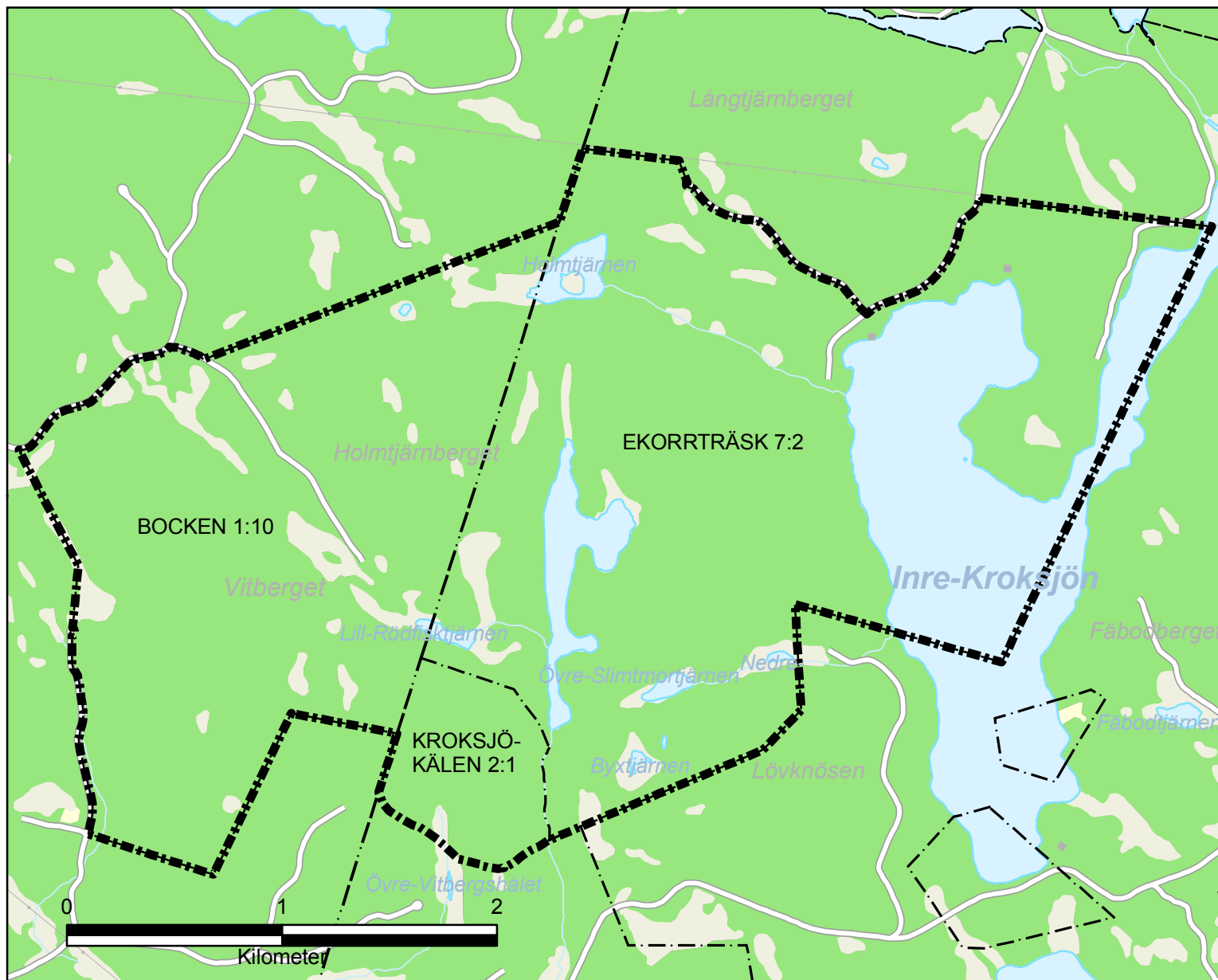
Per Nihlén

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Beslutskarta med preciserade föreskrifter
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar

Sändlista

Eva Jonsson, Överbo 702, 921 99 LYCKSELE
Knut Olofsson, SCA Skog AB, Strömpilsplatsen, 907 43 UMEÅ
Lantmäterimyndigheten i AC-län, Box 3044, 903 02 UMEÅ
Lycksele kommun, Natur och miljö, 921 81 LYCKSELE
Naturskyddsföreningen i Västerbotten, c/o Staffan Landström,
Gruvbergsvägen 19, 937 33 BYGDSILUM
Naturvårdsverket, Stefan Henriksson, 106 48 STOCKHOLM
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM
Räddningstjänsten, Lycksele kommun, 921 81 LYCKSELE
Räddningstjänsten, Vindelns kommun, 922 81 VINDELN
SGU, Uppsala, Box 670, 751 28 UPPSALA
Simon Pettersson, Ålandsg. 6, 932 35 URSVIKEN
Skogsstyrelsen, Box 284, 90 106 UMEÅ
SLU, Roger Pettersson, Inst för vilt, fisk och miljö,
Skogsmarksgränd, 901 83 UMEÅ
Sveaskog MO Nord, Helena Dehlin, Mikaelsvägen 3, 922 31 VINDELN
Ubmeje tjeälldie, Oleg Omma, Stintbäcken 133, 920 66 HEMAVAN
Ulf Hallin, SCA Skog AB, Axel Enströms väg 1, 913 31 HOLMSUND
Ulf Peter Nilsson, Lillsele 51, 922 95 GRANÖ
Vindelns kommun, Miljökontoret, 922 81 VINDELN

Naturresevat Tjäderberget

Vindelns och Lycksele kommuner
Västerbottens län

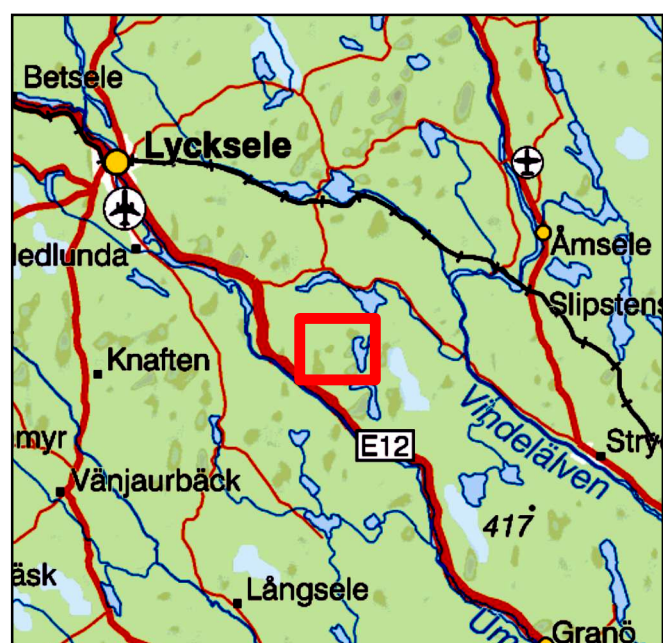
Dnr 511-6913-2011

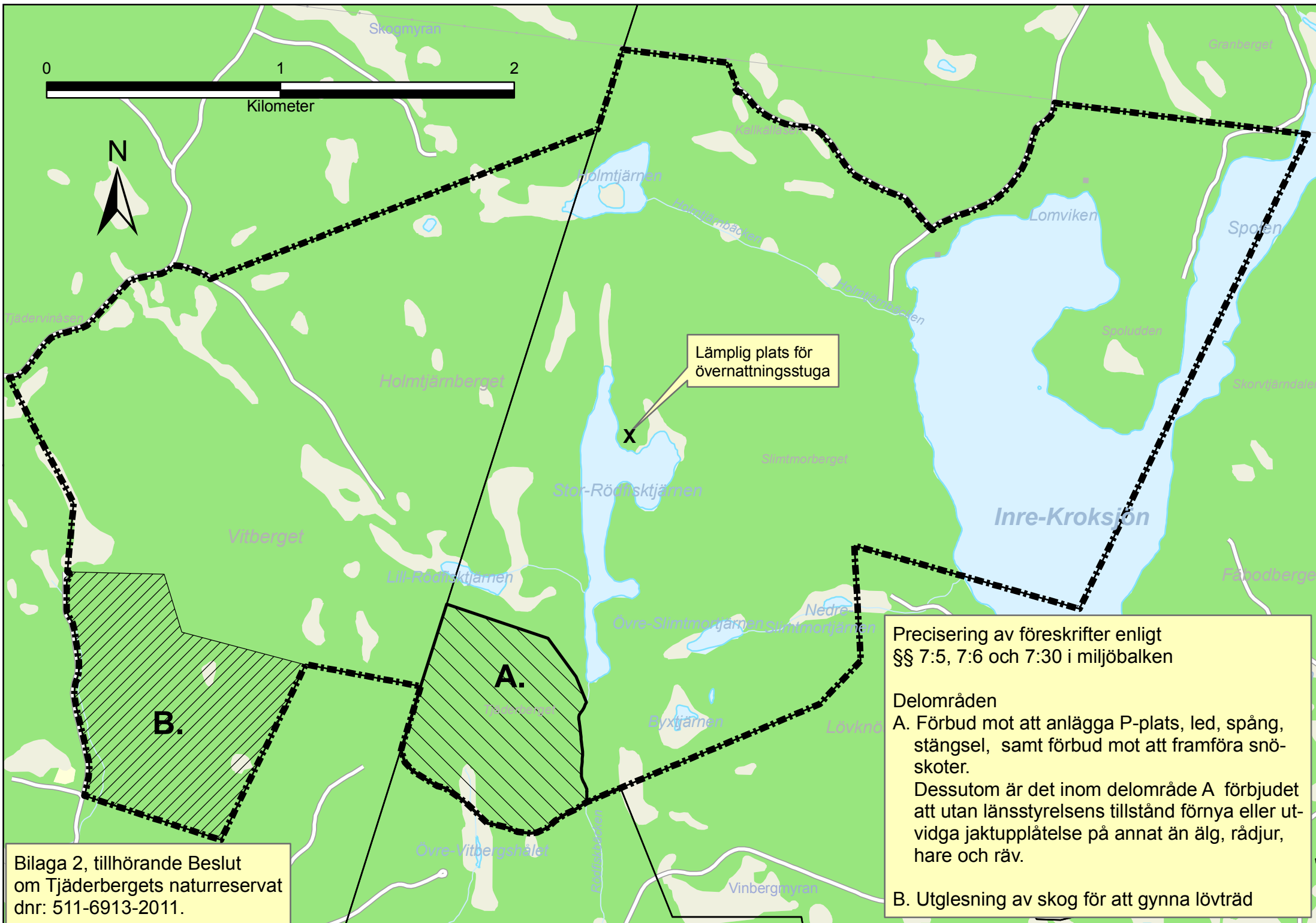
Reservatets gräns

Bakgrundskartor © Lantmäteriet

0 1 2
Kilometer

Bilaga 2, tillhörande Beslut
om Tjäderbergets naturreservat
dnr: 511-6913-2011.

Precisering av föreskrifter enligt
§§ 7:5, 7:6 och 7:30 i miljöbalken

Delområden

A. Förbud mot att anlägga P-plats, led, spång, stängsel, samt förbud mot att framföra snöskoter.

Dessutom är det inom delområde A förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd förnya eller utvidga jaktupplåtelse på annat än älg, rådjur, hare och räv.

B. Utglesning av skog för att gynna lövträd

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3. till "Beslut om
Tjäderbergets NR i Lycksele
och Vindelns kommuner".

Skötselplan

2014-04-14

Diarienummer

511-6913-2011

1(16)

SKÖTSELPLAN FÖR TJÄDERBERGETS NATURRESERVAT I LYCKSELE OCH VINDELNS KOMMUNER

Foto: Per Nihlén, Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västerbotten

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer

Den boreala, brandpräglade och lövrika barrnaturskogen med dess ekosystem av naturliga processer, livsmiljöer och skyddsvärda arter ska vårdas och bevaras. Reservatets helhetsvärden i form av ett stort sammanhängande, skogslandskap av vildmarkskaraktär med sjöar, tjärnar, bäckar och myrar ska bevaras i orört tillstånd. I området förekommande Natura 2000-naturtyper ska bidra till gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter

Livsmiljöer ska återställas och bevaras i ett gynnsamt tillstånd.

Bevara biologisk mångfald

I naturreservatet förekommande Natura 2000-arter samt övriga livsmiljöer med sina naturligt förekommande växter och djur ska bevaras i ett gynnsamt bevarandetillstånd.

Behov av områden för friluftslivet

Syftet är också att, inom ramen för ovan angivna mål, tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Utöver friluftsliv, ska reservatet även kunna utnyttjas för naturstudier, undervisning och forskning.

Naturvårdsförvaltningens huvudsakliga inriktning ska vara att skapa och vidmakthålla ett brandpräglat ekosystem med därtill hörande successioner.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Tjäderberget
Nummer	2402112
NVR-id:	2001640
Natura 2000, områdeskod:	SE0810442
Kommun	Vindeln och Lycksele
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Tjäderberget ligger 20 km SO Lycksele, ekokarta 22J 0-1a-b, mittkoordinat: 7154300, 692400 (SWEREF99TM)
Naturgeografisk region	30a, Norrlands vågiga bergkullteräng med mellanboreala skogsområden
Värdetrakt (enligt Skogsskyddsstrategin, 2005)	Nr:12 Tjäderberget
Bränningstrakt	Tjäderberget. Prioritet 1.
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1.
Markägare/Ägarkategori	Staten och Sveaskog(det gamla reservatet, 52 ha)
Fastighet	Bocken 1:10 Lycksele, Ekorrträsk 7:2 samt Krok-sjökälen 2:1 Vindeln
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	1 109 hektar
Skyddad areal produktiv skog	844 ha (varav 52 från det gamla reservatet)

2.2 Naturtypsindelning

Kod	Naturtyp	Areal (ha)
3160	Dystrofa sjöar och små vattendrag	10,5
3900	Övriga icke-Naturasjöar	155,0
6950	Vägområde	2,5
7140	Öppna svagt välvda mossar, fattig och intermediära kärr och gungflyn	18,3
9005	Västlig taiga, sumpbarrskog	7,4
9006	Västlig taiga, sumpblandskog	14,5
9009	Västlig taiga, naturlig succession efter störning	26,0
9010	Västlig taiga, obestämd	50,8
9012	Västlig taiga, tallskog	149,9
9014	Västlig taiga, hållmarkstallskog	27,1
9015	Västlig taiga, barrblandskog	376,6
9016	Västlig taiga, blandskog	114,6
9017	Västlig taiga, triviallövskog	14,2
9740	Skogbevuxen myr	41,9
9900	Icke Naturaskog	99,7

² Naturtypsindelning enligt basininventering av skyddad natur, rådets direktiv 92/43 EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (se bilaga 1).

Ytterligare en naturtypsindelning biläggs i form av en karta. Den kartan är baserad på KNAS-underlag tillsammans med korrigeringar efter fältobservationer. Det är en lite grövre indelning där enheter mindre än 0,5 hektar, t ex små våtmarker, har generaliserats bort, se bilaga 2 för dessa naturtypers utbredning.

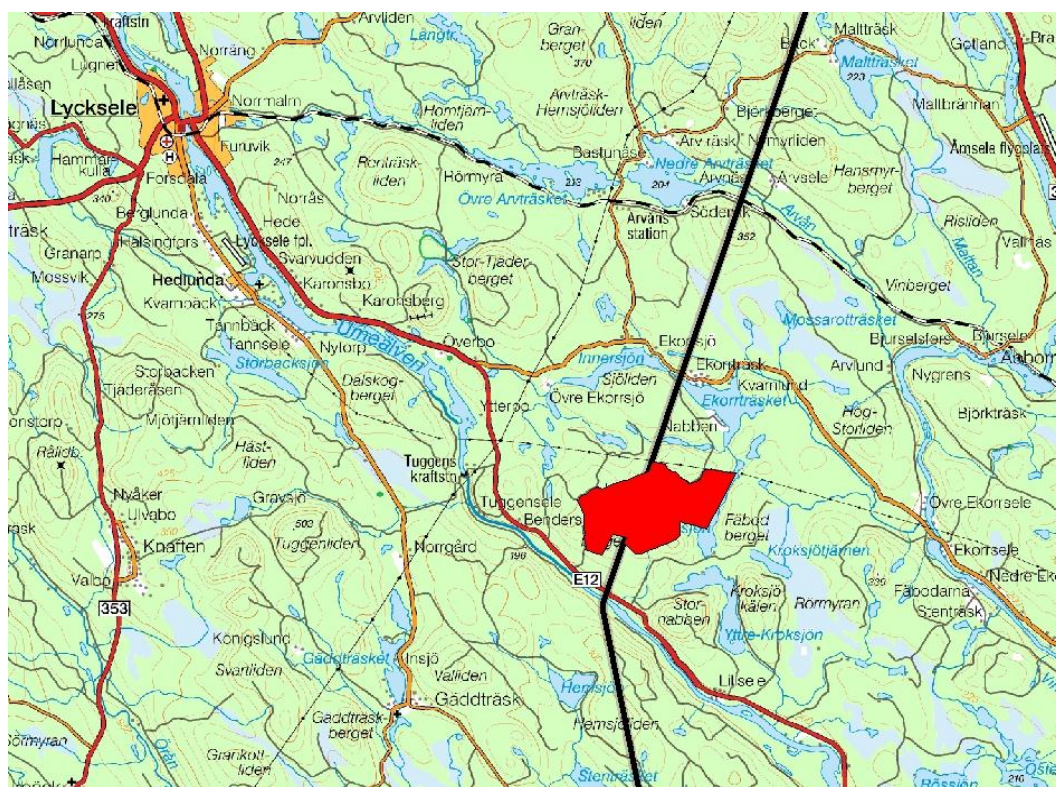
2.3 Beskrivning av reservatet

Området omfattar totalt 1109 hektar varav 52 hektar utgörs av det gamla reservatet, Tjäderbergets domänreservat. Det är ett kuperat landskap med ett stort antal skogsberg med mellanliggande svackor. Berggrunden består av röd till grå, grovkornig till grovt medelkornig porfyrisk, s k Revsundsgranit. Denna bergart är karakteristisk för länets inland. I berggrunden finns det två deformationszoner i nord-sydlig riktning inom reservatet. I den västra ligger Stor-Rödfisktjärnen. Den östra följer Inre Kroksjöns västra sida. Dessa s k deformationszoner är sprickbildningar som sannolikt orsakats av vertikala rörelser i jordskorpan. På de övre delarna av bergen är jorrdjupet grunt och det förekommer även rena hållmarkspartier. I lägre partier finns ett moräntäcke utan särskilda terrängformer. Två mindre fläckar med isälvsediment ligger på nordvästra sidan av Inre Kroksjön, sydväst om Kroksjönäs. Lodytor finns här och var i anslutning till branterna. I den östra delen förekommer storblockiga partier.

Högsta punkt är Vitbergstoppen i väster med 391 m ö h och den lägsta punkten, 214 m ö h, utgörs av Inre Kroksjön som bildar gräns i öster. I svackorna löper våtmarksstråk och bäckar. Inom reservatet finns två större och sex mindre tjärnar samt delar av Inre Kroksjön. Dagens vattenyta på Inre Kroksjön ligger drygt 5 m under högsta kustlinjen, som går vid ca 220 m ö h i området, varför reservatet huvudsakligen utgörs av osvallad morän.

Skogen är till allra största delen talldominerad med undantag för svackorna, där gran med inslag av björk och asp överväger. Tallöverståndare förekommer spridda över hela området med koncentrationer i vissa delar, främst Vitberget, Holmtjärnberget och Tjäderberget samt Slimtmorbergets övre del. Lövträd återfinns i alla skogsbestånd och ofta i rikliga mängder. Det är björk som dominerar men det finns även en stor andel asp. Gransumpskog finns i några begränsade partier bl a i anslutning till bäckarna. Skogarna är genomgående, mycket tydligt präglade av tidigare bränder. Som mest har sex övervallningar efter brand noterats i en levande tall. Vid dendrokronologiska dateringar av tallar har fem olika brandår kunnat konstateras i området, se vidare under delområde Slimtmorberget. Tillgången på torrträd är måttlig till allmän medan lågaförekomsten är sparsam i stora delar. De döda träden är huvudsakligen i klenare dimensioner och av yngre datum, men det finns flera kärnområden med god tillgång på död ved i form av både torrträd och lågor.

Merparten av skogen är påverkad av avverkningar längre tillbaka i tiden, uppskattningsvis någon gång kring år 1900. Närheten till flottning i Umeälven är en del av förklaringen till de historiska uttagen. Sentida avverkningsspår är dock mycket ovanliga, endast smärre delar i kanterna är nyligen gallrade eller utgörs av yngre skog. Området är i stort sett obrutet med undantag för ett par perifera skogsbilvägar. Friluftslivet erbjuds här ett stort sammanhängande vildmarksområde med äldre skog som har flera kärnområden med riktigt höga naturvärden och flera mycket natursköna platser.

Översiktskarta, Tjäderbergets naturreservat, Vindelns och Lycksele kommuner.

Arter

Här redovisas ett litet urval av de arter som påträffats vid fältbesök i området. Totalt har det noterats över 400 arter i området, varav 68 är rödlistade. Hotkategori enligt ”Rödlistade arter i Sverige 2010” Gärdenfors m fl. För en komplett lista över naturvårdsintressanta arter hänvisas till bilaga 3.

Lavar: dvärgbägarlav(NT), lunglav(NT), stiftgelélav (NT), trådbrosklav (EN).

Svampar: doftticka(VU), fläckporing(VU), gräddporing(VU), gränsticka(NT), kandelabersvamp(NT), ostticka(VU), rosenticka(NT), rynkskinn(NT), stor aspticka(NT), tallstocksticka(VU), talticka(NT).

Mossor: bollvitmossa, vedtrappmossa(NT).

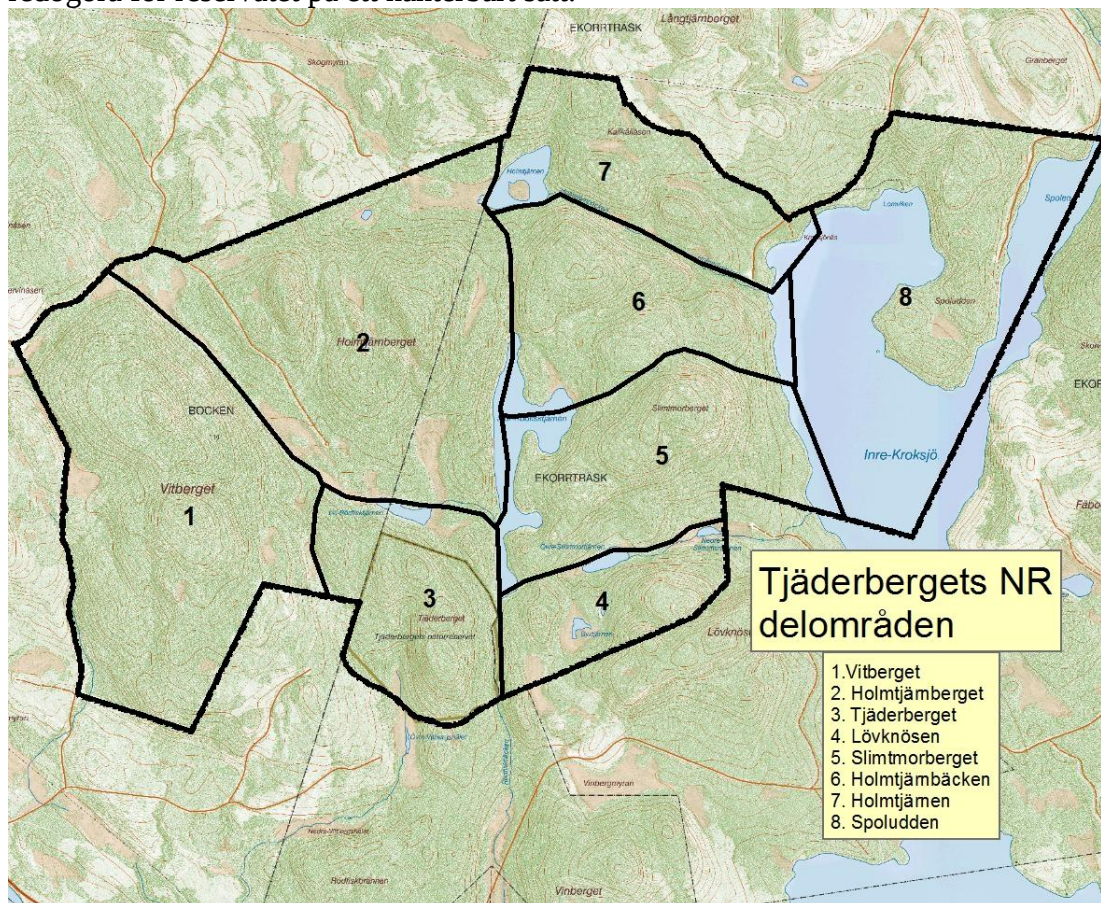
Insekter: mindre mörghorre, reliktböck(NT), skrovlig flatbagge(NT), aspbarkgnagare(NT) (N2000-art) och slät tallkapuschongbagge (N2000-art).

Fåglar: gråspett, lavskrika(NT), mindre hackspett(NT), spillkråka, göktyta (NT), tretåig hackspett(NT), taltita, tjäder, tofsmes.

Däggdjur: björn, gråsidning.

Beskrivning av delområden

Nedan delas Tjäderbergets NR in i ett antal beskrivningsenheter för att kunna redogöra för reservatet på ett hanterbart sätt.

Tjäderbergets NR, delområden.

1. Vitberget

Området domineras helt av Vitberget, ett stort berg med två tydliga toppar. De två topparna skiljs åt av en markerad svacka. I den sydvästra delen blir en annars jämn sluttning småkuperad, med flera mindre plåtåer och höjder. Skogen är talldominerad till största delen men det finns ett betydande lövinslag som gör att den på många håll kan beskrivas som lövrik barrskog. Tallöverståndare på omkring 200 år med en till två övervallningar efter brand är vanligt förekommande över hela berget. På flera håll ses kloner med stora aspar, be vuxna med både gelélavar och lunglav. Självvallring pågår i tätare partier. På bergets krön och plåtå dominerar ett glest och öppet tallbestånd med ett allmänt inslag av lågor. Mot toppen övergår beståndet i ren tallnurskog med gott om gamla grova tallöverståndare med brandljud samt torrträd och lågor i olika nedbrytningsstadier och dimensioner, se bilaga 4, besöksvärda platser i reservatet. Mark- och fältskiktet domineras här av renlavar samt lingon, ljung och kråkbär. I de nedre delarna står en bitvis tät björkskärn med kommande gran under. I slutet av svackan som löper upp på bergets västra sida finns en mycket intressant miljö med gammal grov gran. Området är endast någon hektar stort men starkt avvikande med sin frodighet och rika tillgång på död ved. Här växer rikligt med högrörter och stora ormbunkar. Ett stort antal rödlistade vedsvampar är noterade, bl a rosenticka, lappticka och rynkskinn. Området är utmärkt i bilaga 4, besöksvärda platser i Tjäderberget. Även själva svackan som leder upp dit är mycket intressant med gammal grov skog. Andra intressanta miljöer är ett parti med äldre lövdominerad skog på bergets sydöstra sluttning.

I den västra kanten ner mot vägens vändplan finns ett uthägn för gynnande av löv. Inom hägnet har merparten av alla barrträd röjts ner som en ytterligare åtgärd för att gynna kommande lövföryngring, se bilaga 5.

I delområdet nordvästra hörn finns ett mindre hygge där grov död ved i form av talltimmer lagts ut för att gynna framförallt insektsfaunan men även övriga vedlevande arter, se bilaga 5.

2. Holmtjärnberget

Ett kuperat område med flera mindre toppar. Skogstypen utgörs till största delen av barrblandskog med ett betydande lövinslag. På bergens övre delar dominerar gles mager tallskog och underlaget växlar mellan hållar och mark med tunt jordtäck. Överståndare förekommer, särskilt i den östra delen annars mer sparsamt. Flera äldre sälgar noterades varav åtminstone två med dofttickor. Sluttningarnas nedre delar intas av gran/björkskog. Fläckvis förekommer rikligt med asp i sänkorna och i sluttningarna. En del aspar är riktigt grova och flera är be vuxna med gelélavar. Naturskogselement såsom högstubbar, lågor och torrträd uppträder här och var men som helhet är förekomsten av död ved sparsam. Skogen mot Stor-Rödfisketjärnen är mer talldominerad. I den södra delen finns ett påtagligt inslag av gamla tallar på cirka 300 år medan de beståndsbildande träden är cirka 150-160 år. Det är sparsamt med döda träd, men granlångor förekommer här och var ner mot sjön. Ullticka har noterats på ett par ställen.

I den norra delen ligger en myr som breder ut sig mot öster i anslutning till Holmtjärnen. Myren är en fattig rismosse med ett glest skikt av tall. Längs myren löper en gammal transportväg. Där finns också en vacker myrholme med tallöverståndare. På holmen noterades spår efter brand och tretåig hackspett. Centralt på Holmtjärnberget finns en mindre våtmark som är mycket vackert belägen i en svacka, med gamla tallar i den östra kanten, se besöksvärda platser i reservatet, bilaga 4.

I delområdets västra kant mot befintlig skogsbilväg har grov död ved i form av talltimmer lagts ut för att gynna framförallt insektsfaunan men även övriga vedlevande arter, se bilaga 5.

3. Tjäderberget (det gamla reservatet med omnejd)

Tjäderberget är ett mångformigt delområde med omväxlande miljöer som västvänd brant, asprik lövbränna, flera talldominerade moränkullar, grandominerade sumpdråg samt myr. Större delen av området utgörs av ett ca 150 årigt bestånd som uppkommit efter brand (sannolikt 1858). Överståndare, främst av tall, finns strödda på större delen av berget. Lågor förekommer sparsamt i hela området förutom i de lite sumpigare partierna där det är tämligen gott om relativt nyfallna granar. Brandspår påträffas på tallöverståndare i större delen av området samt på grova granar i den centralt belägna sänkan med sumpskog. Några av tallarna uppvisar övervallningar efter tre bränder. Toppen av berget utgörs av en starkt brandpräglad miljö med grunt jorddjup som hyser ett tätt bestånd av klen tall. Torrakor förekommer sparsamt och de lågor som finns är vanligen lumpade tallstockar. Det finns också starka indikationer på att stubbar brutits för tjärbränning - spår i form av tydliga gropar. Som kuriosum kan nämnas ett jättelikt friliggande klippblock på 30 x 50 meter, långt upp i sänkans förlängning. Uppe på blocket står några segvuxna, brandmärkta tallar, se bilaga 4, besöksvärda platser.

Norr om det gamla reservatet, ner mot Lill-Rödfisktjärn, fortsätter en fin och opåverkad struktur med rikt inslag av gamla grova tallar, varav många har två brandljud. Granunderväxten är i tilltagande. Det finns också ett allmänt inslag av björk och asp. Det är också lövet som dominerar bland torrträd, högstubbar och lågor. Skogen nordväst om det gamla reservatet är hårt avverkad för cirka 50 år sedan, men här finns mångformiga sumpskogsmiljöer växlande med torrare tallbackar. Skogen är genomgående tät, ogallrad och rik på död ved. Det finns dessutom ett inslag av tallöverståndare som fläckvis är rikligt.

Väster om det gamla reservatet ligger en tallplantering med ojämn föryngring bitvis hjälpplanterad med contorta. Det kommande beståndet, både tallplanteringen och lövuppslaget är hårt älgbetat. I kanten mot den äldre skogen gjordes flera fynd av frodiga exemplar av dvärgbägarlav. Flera äldre tallar bär spår av reliktböck.

4. Lövknösen

Trots namnet dominerar området av tall. Gran återfinns främst i den nedre delen av den nordvända sluttningen samt i svackan upp mot Byxtjärnen. I svackan

finns också flera gamla, grova aspar med gelélavar samt lunglavsdraperade sälgar. Närmast det gamla reservatet, i slutningen ner mot Rödfiskbäcken, är terrängen brant med berghällar i dagen på flera ställen. Beståndet växlar från delar med cirka 120-årig tallskog till tydligt äldre ca 150-årig skog åt öster. Där förekommer också enstaka tallöverståndare, samt stora aspar. Tallskogen är delvis skiktad, i de övre delarna av berget är beståndet gruppställt och ojämnt och vissa branta partier är mycket stamtäta. Terrängen är dramatisk med block och hållar. I anslutning till den lilla sydligast belägna tjärnen finns lodpartier med rikligt med självgallrade tallar och lövträd. Området har en tydlig brandprägel med bl a brandljud i björk.

5. Slimtmorberget

Slimtmorberget med sina 335 m ö h erbjuder fantastiska vyer åt flera håll, men framförallt åt norr och öster, se bilaga 4, besöksvärda platser. Terrängen är bitvis brant och det finns spridda större block i slutningarna. Berget är som regel starkt dominerat av tall, därtill finns på många håll ett påtagligt inslag av björk och asp. Äldre tall, 120 år, bildar bestånd men tallöverståndare finns frekvent i vissa partier. Det finns också mindre delar med medelålders tall, daterad till 1933. Det hela övergår i bergimpediment med flacka öppna hållpartier på bergets övre delar. I anslutning till hållarna på högsta toppen finns spridda överståndare samt grupper av yngre, naturligt förryngrad tall. Många av tallöverståndarna bär spår av bränder där den senaste branden daterats till 1913. Dessutom har bränder kunnat konstateras år 1894, 1833 och 1782. En mycket gammal och knotig, ännu levande tall, hade inte mindre än 6 övervallningar efter brand. Den står högt upp i den östvända slutningen mot Inre Kroksjön. Många av de brandärrade överståndarna uppvisar gnagspår av reliktböck. Döda träd förekommer som helhet sparsamt. Det finns dock ett visst inslag av grova torrakor och lågor av tall. På en av lågorna hittades en tallstocksticka.

Granskog förekommer huvudsakligen i svackor och våtmarksstråk. Det är hänglavsrik granskog av sumpskogskaraktär med visst inslag av björk och spridda, grova aspar. Döda träd, företrädesvis granlågor men även lövträdslågor, förekommer allmänt. I den östra delen ner mot sjön finns gott om stora aspar och björkar. En mindre del har gallrats under 1970-talet, ännu syns gallringsvägarna. I delområdets sydöstra hörn ingick ett yngre bestånd av contorta, som avvecklades under 2011. Där återtar nu inhemska trädslag förlorad mark. I partier finns en riklig lövförryngring med bl a översilningspartier med gråal.

6. Holmtjärnbäcken

Området breder ut sig mellan Holmtjärnbäckens djupa svacka och Slimtmorbergets fot. Tallskog, delvis av hållmarkstyp, dominerar. Skogen är varierad med ömsom glesa och tätare partier, åldern ligger på cirka 130-150 år. Det finns också ett stort inslag av tallöverståndare varav flera har brandljud med en eller två övervallningar. Död ved förekommer sparsamt till allmänt och dvärgbägarlav hittas relativt rikligt. I området finns också ett allmänt inslag av en mager skogstyp, tall med skvatram i buskskiktet som bildar en mosaik med

hällmarkerna. På den östra delen av berget finns ett större sammanhängande parti med skvattramtallskog.

Det finns några miljöer som tydligt avviker, främst tre större grandominerade bäckdråg. Drågen är skyddade miljöer med hög luftfuktighet, en mycket gynnsam miljö för lavar och mossor. Mot Holmtjärnbäcken faller terrängen brant ner i en nordsluttning med höga lodytor med sippervatten. Här noterades den sällsynta trådbrosklaven på en klippa. Det är också mycket hänglavsrika miljöer med gott om död ved i form av granlågor. Längs Holmtjärnbäcken och även söderut från Holmtjärnen löper en gammal vinterkörväg mellan sjöarna. Ett större dråg som mynnar i Holmtjärnbäcken utgörs bitvis av gransumpskog med örtinslag. Bägge dessa dråg är intressanta miljöer att besöka, se bilaga 3. I anslutning till det sydliga dråget finns rikligt med stora grova aspar och björkar samt gott om död ved. Nordost Stor-Rödfisketjärn finns partier med tät, grandominerad skog med asp och säl, här påträffades en doftticka. Slutligen finns det gott om stora lövträd mot Inre Kroksjön.

7. Holmtjärnen

Ett kuperat område med flera mindre skogsberg och den vackert belägna Holmtjärnen. Hela den västra delen utgörs av 100-150-årig tallskog som naturvårdsbrändes 2009, se bilaga 3, besöksvärda platser. Lövinslaget är bitvis betydande med framför allt björk och säl. Före branden fanns endast måttliga mängder med torrträd och lågor, men nu är tillgången på död ved allmän till riklig. Beståndet är genomstämplat längre tillbaka, troligen tidigt 60-tal, det finns många träd, främst björkar med stämplingsbleckor. Två representativa tallar borrades i beståndet. Dessa visade sig vara lika gamla, med groningsår 1915. Bägge uppvisade också en samstämmig positiv tillväxtreaktion 1936. Sannolikt har virkesuttag/röjning skett i anslutning till bägge dessa tillfällen.

Inför bränningen genomfördes huggningar för att skapa en större variation i bestånden. Huggningen var designad i form av luckor med 10 eller 15 meters radie motsvarande ett virkesuttag på cirka 20 %. Allt löv skulle lämnas. Vissa delar lämnades orörda bl a en blockig grandominerad svacka med rikt lövinslag norrut från Holmtjärnen. Bränningen var mycket lyckad och visar upp hela spektrat från mindre delar med i stort sett 100 % mortalitet till partier där det mesta har klarat sig och allt där emellan. Den blockrika svackan brann förvånansvärt bra trots att skogen var tät och snårig. Vissa delar t ex ett grandråg brann inte alls, det utgjorde istället en naturlig brandgräns. En positiv effekt av branden är att det har tillskapats stora mängder kolad, död ved. Många granar har dött på rot och står nu som barkborregnagda torrträd och potentiella lågor. Föryngring, främst i form av tall och björk, spirar i den brända miljön, men även säl asp och gran kommer. I samband med uppföljning av bränningen har bland annat Natura-2000-arten slät tallkapuschongbagge påträffats, för hela listan med naturvårdsintressanta arter, se bilaga 3.

Den östra, ännu obrända, delen uppvisar stora strukturella likheter med hur den brända delen såg ut före branden. Dock finns i vissa delar en tydlig skiktning

med två generationer tall, en på ca 120 år och en på cirka 60 år. Terrängen är småkuperad med mindre block och på själva platån är jordtäcket tunt. Självvallring är på gång men i dagsläget är det sparsamt med lågor.

Till Holmtjärnenområdet förs också ett lövdominerat parti som ligger längst i öster längs Inre Kroksjöns strand. Där finns en gammal bosättning med namnet Kroksjönäs, nu återstår endast en husgrund och en liten öppen plats med bl a vårbrodd, smultron och åkerbär. En mycket vacker rastplats vid sjön som är utmärkt i bilaga 4 över besöksvärda platser i reservatet. På andra sidan skogsbilvägen inne i skogen finns ytterligare spår, troligen tillhörande Kroksjönäs. Det är en gammal husgrund samt en liten igenväxande plats i tätande barrskog.

8. Spoludden

Spoludden är en halvö som sträcker sig en dryg kilometer ut i Inre Kroksjön. Även här är terrängen kuperad med ett antal mindre höjder. Bergens övre delar har tunt jordtäck eller berg i dagen. Slutningarna är tämligen branta ända ner mot vattnet. Skogen är relativt högvuxen och stamtät med en tydlig brandprägel. Tall dominerar, men med ett stort inslag av löv, i form av resliga björkar och aspar. Merparten av skogsbestånden är sannolikt opåverkade av modernt skogsbruk. Beståndsåldern ligger kring 140-150 år sannolikt förnygrat efter en brand. Överståndare saknas i stor utsträckning på Spoludden. I den norra delen finns två partier med särskilt lövrik barrblandskog. Det finns en mindre våtmark i den södra delen, belägen i en svacka mellan tre höjder. Myrtypen är karakteristisk för området, en mager tallmosse av ristyp. Det finns två äldre stugor på Spoludden, se vidare under kapitel 5 Övriga anläggningar.

Sjöarna

Inre Kroksjön är stor sjö med klart och fint vatten av god kvalitet med ett pH på 6.3 enligt Länsstyrelsens miljöanalysenhets mätningar. Sjön är omgiven av steniga stränder med glesa vassar. Rikligt med notblomster har noterats och enligt uppgift är det bra gädd- och abborrfiske. Stor-Rödfisktjärn är en mindre sjö delvis kantad av myr men oftare utgörs stranden av berg, sten eller fastmark. Vattnet är aningen humusfärgat men förhållandevis klart. Vegetationen är sparsam med bland annat glesa bestånd av vass. Övriga tjärnar är små och dystrofa med tydlig humuspåverkan.

Våtmarkerna

Reservatet är som helhet mycket myrfattigt, främst beroende på områdets topografi. Myrarna inom området utgörs nästan helt av näringsfattiga våtmarkstyper. De trädbevuxna myrarna är främst bevuxna med tall och ibland gran. De utgör övergångsformer mellan mossar och fattiga kärr där fältskiktet domineras av ris såsom dvärgbjörk, skvattram, ljung samt tuvull eller klotstarr. De öppna våtmarkerna domineras av mjukmattor med en vegetation av vitmossa, flaskstarr och trådstarr.

Kulturspår

Tjäderberget hyser förhållandevis få kulturspår. Det finns inga registrerade fornlämningar. Spår av människor utgörs främst av den gamla husgrunden, Kroksjönäs, se bilaga 4. Därutöver finns det naturligtvis relativt gott om gamla dimensionsavverkningsstubbar samt gropar som sannolikt är spår efter stubbtäkt. Vidare finns några äldre rågångar som fortfarande syns samt den tydligt upphuggna skogen Lappmarksgränsen, tillika gräns mellan Vindelns och Lycksele kommuner. Det finns även en del äldre vintertransportstråk, som tagit väg i myr/bäckdråg mellan sjöarna samt över myrar. Sannolikt har det främsta användningsområdet varit virkestranporter med häst och släde. Dessutom finns som nämnts tidigare ett par enklare skogsbilvägar som går in i området. Slutligen kan nämnas två äldre fritidshus på Spoludden, se bilaga 6.

3. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 4 skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området samt de åtgärder som ska genomföras inom respektive skötselområde (bilaga 5). För varje skötselområde redovisas ett bevarandemål vilket utgör en kvalitativ beskrivning som definierar ett gynnsamt bevarandetillstånd.

3.1 Skötselområde 1, brandpräglad skog

Skötselområdet är mycket stort och tydligt brandpräglat. Det består av skog som växlar från bestånd med gamla, brandskadade tallöverståndare över lövrika barrblandskogar till marginella delar med äldre hyggen och ungskogar. Marken är till övervägande del torr till frisk och i fältskiktet dominerar en blandning av lingon och blåbär. I skötselområdet ingår även flera bäckdråg, som brunnit tidigare trots de fuktiga förhållandena. För mer detaljerade redogörelser hänvisas till de olika delområdesbeskrivningarna i föregående kapitel.

Bevarandemål för skötselområde 1

Skötselområdet ska huvudsakligen präglas av naturliga processer så som brand, trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Lövrika successioner i olika faser finns inom området. Skogens struktur och sammansättning är tydligt påverkad av brand och branden har en roll i områdets utveckling. Många träd (främst tall) bär spår av brand i form av brandljud. I perioder efter brand kan områden vara öppna och luckiga med nya spirande trädgenerationer. Normalt hyser beståndet betydande mängder död ved, särskilt i anslutning till en brand. Typiska arter som är beroende av eller gynnas av brand etablerar sig efter utförda bränningar. I senare stadier kan skogen vara mer sluten. Vissa mindre delar av skogen är naturligt fuktiga eller blöta och kommer därför att brinna väldigt ytligt eller inte alls, vilket är en del av dynamiken i det boreala landskapet. Andelen västliga taiga ska på sikt utgöra 881 ha.

Skötselåtgärder för skötselområde 1

Bränning

Skötselområdets storlek gör det möjligt att hålla en god kontinuitet av naturvårdsbrända skogsmiljöer inom reservatet. Fram till och efter en bränning ska området i huvudsak formas av naturliga processer. Det innefattar att även spontana bränder kan tillåtas. Beträffande bäckdrågen är det primära, i dessa hänglavsrika, grandominerade, ibland asprika, miljöer, inte naturvårdsbränning. De får snarare utgöra naturliga brandgränser, men kan vid behov få brinna, vilket också gäller för våtmarkerna i reservatet, se vidare skötselområde 3. Skötseln ska därför vara naturvårdsbränning för hela arealen skog där det är tekniskt möjligt. Det bör eftersträvas att det brinner ungefär vart tionde år inom reservatet. Den areal som varje årtionde berörs av brand ska utgöra i genomsnitt minst 5 % av skötselområdets skogar. Det är bitvis brant terräng och det kan vara svårt med begränsningslinjer vilket kräver noggrann planering. Exakt avgränsning för de enskilda naturvårdsbränningarna tas fram i samband med den brandplan som görs inför varje enskild bränning. Bränningarna kommer att infogas i en övergripande planering för naturvårdsbränning i länets samtliga naturreservat. Det innebär att en prioritering kommer att ske inom tillgängliga resurser, där föreslagna skötselåtgärder kommer att vägas mot liknande åtgärder i andra naturreservat. Tjäderberget utgör ett bränningslandskap i en bränningstrakt med högsta prioritet för bränning i länet.

Skötselområdet har inventerats på lämpliga bränningsobjekt av en kunnig bränningskonsult som sedan även har bränningsplanerat de utpekade områdena. Totalt rör det sig om en areal om cirka 200 ha fördelat på 9 delområden/skilda bränningar. Planeringen redovisas i bilaga 7.

Stängsling

Om den spirande föryngringen efter en bränning (eller röjning av contorta) utgörs av ett stort lövuppslag, som bedöms ha dåliga förutsättningar att utvecklas på grund av intensivt älgbete, ska möjligheten att bygga hägn övervägas och kunna utnyttjas.

Utglesning av skog för att gynna lövträd (komplement till bränning)

Det finns förekomster av utpekade och prioriterade arter knutna till lövträd (t ex Natura 2000-arten aspbarkgnagare) som kräver ljusöppna/solexponerade miljöer. Det uppnås normalt genom naturvårdsbränning. I det fall det visar sig tekniskt svårt/omöjligt att bränna ska möjligheten att glesa ut skogen genom t ex ringbarkning eller fällning av träd finnas där. Utglesningen ska inte göras som en generell gallring utan i mindre stråk eller luckor, maximalt 0,5 ha. Alla träd som fälls eller avdödas ska lämnas i skogen. Utglesningen ska endast göras i anslutning till befintliga grupper med lövträd eftersom syftet är att öppna upp för att få solexponerade lövträd. Ett avgränsat område för åtgärden redovisas i bilaga 5.

Särskild uppmärksamhet

Försiktighet måste naturligtvis iakttas när det gäller stugan i viken mot Spoludden, se bilaga 5, samt för Holmtjärnbäckens övre lopp med trådbrosklavlokalen.

Omsorg och eftertanke krävs också när det gäller Vitberget, dels för den s k grannyckelbiotopen och dels för de bägge topparna med hänsyn till andelen överståndare och förekomsten av död ved. Där bör man avvakta med bränning i enlighet med försiktighetsprincipen och i första hand bränna skog med svagare naturvärden. Slutligen ska om möjligt hänsyn tas till den gamla bosättningen vid Kroksjönäs där det är fint att tälta. Ovan angivna platser markeras enligt följande i bilaga 5: A. Grannyckelbiotop, B. Holmtjärnbäcken med trådbrosklavslokal, C. Fin tältplats, D. Privat stuga. Men det primära syftet med reservatet är att upprätthålla ett brandpräglat ekosystem, därför kan delområde A, B och C tillåtas brinna om det krävs för att kunna genomföra en bränning i ett större perspektiv.

3.2 Skötselområde 2, sanering av contorta

Skötselområdet utgörs av ett antal perifera delar planterade med contortatall. Dessa delar har kommit att ingå i reservatet av arronderingsskäl. Naturtypen skiljer sig inte i övrigt från skötselområde 1. Därför ska det utgöra en del av skötselområde 1 efter fullbordad sanering.

Bevarandemål för skötselområde 2

Att all contorta varaktigt utrotas. När målet är uppnått gäller samma bevarandemål som för skötselområde 1.

Skötselåtgärder för skötselområde 2

All contorta ska avvecklas antingen genom röjning eller genom avverkning. Åtgärden bör följas, upp efter fem år, för att kontrollera att inga träd missats och att det inte skett någon fröförökning, särskilt i anslutning till genomförda naturvårdsbränningar.

3.3 Skötselområde 3, våtmarker med fri utveckling/naturvårdsbränning

Skötselområdet består av trädbevuxna och öppna myrar med en ostörd hydrologi som tillsammans utgör ungefär 5 % av reservatets areal. Merparten, ca 40 ha, är trädbevuxen myr med tall och gran i blandning, vanligen beskriven som tallmosse av ristyp. Vitmossor dominerar i botten och i fält/buskskiktet överväger vanliga arter som tuvull, skvatram och dvärgbjörk. De öppna myrarna utgörs till största delen av mindre, starrbevuxna kärr vanligen i anslutning till de trädbevuxna myrarna.

Bevarandemål för skötselområde 3

Skötselområdet ska präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till. Våtmarkerna ska ha en intakt, naturlig hydrologi. I historisk tid har branden många gånger berört även våtmarkerna i naturlandskapet i varierande utsträckning. Av det skälet kan myrarna tillåtas brinna.

Skötselåtgärder för skötselområde 3

Inga åtgärder, men delar kan komma att beröras av brand om det krävs för att genomföra en naturvårdsbränning. Myrarna kan även nyttjas som naturliga brandgränser.

3.4 Skötselområde 4, sjöar, bäckar och tjärnar med fri utveckling

Skötselområdet består av sex mindre och två större tjärnar med en sammanlagd areal av ca 30 ha samt delar av Inre Kroksjön som står för 136 ha. De små tjärnarna är våtmarksomgärdade och humuspåverkade. I den största tjärnen, Stor-Rödfisktjärn finns flytbladsvegetation i form av näckrosor. Därtill ska läggas några mindre bäcklopp, varav de största är Holmtjärnbäcken och Rödfiskbäcken. Bägge bäckarna håller god ekologisk status enligt Länsstyrelsens inventeringar.

Bevarandemål för skötselområde 4

Skötselområdets sjö, bäckar och tjärnar ska utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

Skötselåtgärder för skötselområde 4

Inga åtgärder.

4. Skötselområden för friluftsvärden med mål och åtgärder

Hela reservatet redovisas som ett skötselområde med avseende på friluftsliv och anläggningar, bilaga 6. Besöksfrekvensen till Tjäderberget bedöms bli begränsad. Tillgängligheten är relativt god och reservatet kan nås via ett antal skogsbilvägar, varav flera utgör gräns och några till och med når en bit in i området.

4.1 Skötselområde för friluftsliv och anläggningar

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar i form av ett stort obrutet vildmarksområde. Då den förväntade tillströmningen till reservatet bedöms bli liten finns inget behov av att anlägga parkeringsplatser. Det finns goda möjligheter att parkera längs skogsbilvägarna och på vändplatser. Totalt föreslås tre skyltplatser, varav en lite större entréskylt i den södra delen. Därtill två skyltar av enklare slag. Dessutom är det öppet för att sätta upp enkla skyltar på lämpliga platser där skogsbilvägar möter reservatet. Lämpliga platser för informationsskyltning redovisas i bilaga 6.

Tjäderberget har en god potential att utvecklas som ett spännande besöksmål. En sådan vidareutveckling skulle kunna vara en timrad övernattningsstuga placerad vid Stor-Rödfisktjärn samt eventuellt en markerad stig/rundslinga. Man kan även överväga att röja upp på den fina tältplatsen vid Kroksjönäs, dels för att underhålla den öppna gräsyten och dels för att bevara de kulturhistoriska lämningarna.

Mål för friluftsliv och anläggningar

Det ska finnas tre väl underhållna informationsskyltar (1 större och 2 mindre) med en karta över reservatet, en lägesbeskrivning av skyltens plats i förhållande till reservatet samt en kort beskrivning av naturmiljöerna och föreskrifter för allmänheten. (Dessutom kan målet komma att utökas med en välhållen, timrad övernattningsstuga en välmarkerad vandringsled och en upprädd tältplats vid Kroksjönäs om sådana prioriteringar görs i framtiden.)

Skötselåtgärder för friluftsliv och anläggningar

Montering av informationsskyltar. Beträffande en eventuell övernattningsstuga, vandringsled och tältplats blir åtgärden att bygga stugan, anlägga leden och hålla tältplatsen fri från igenväxning. Behovet av sådana anläggningar bör utvärderas och provas inom fem år från nu, senast år 2020. En prioritering måste dock ske utifrån gällande ekonomiska ramar och med hänsyn till övriga insatser i länets skyddade områden.

5. Övriga anläggningar

Det finns två stugor inom reservatet bägge belägna på Spoludden. Den ena stugan ligger längst ut på Spoludden. Den är övergiven och förfaller sakta, den bör tas bort. Den andra stugan står på en arrendetomt och nyttjas idag sporadiskt som sommarstuga. Stugornas läge framgår av bilaga 6. Befintliga skogsbilvägar inom reservatet kan tillåtas att växa igen men får röjas vid behov.

6. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande jaktlagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet¹
Montering av informationsskyltar	Se bilaga 6	1
Naturvårdsbränning	Se bilaga 5 och 7	1
Anläggning av hägn för att gynna löv	Behov bedöms efter bränning	2
Utglesning av skog	Se bilaga 5	3
Anläggning av övernattningsstuga	Se bilaga 6	3
Röjning och underhåll av tältplats	Se bilaga 6	3

¹Siffran anger prioriteringsordning om genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser, där 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

9. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna

efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Uppföljningen ska ske årligen. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

9.1 Uppföljning av skötselåtgärder

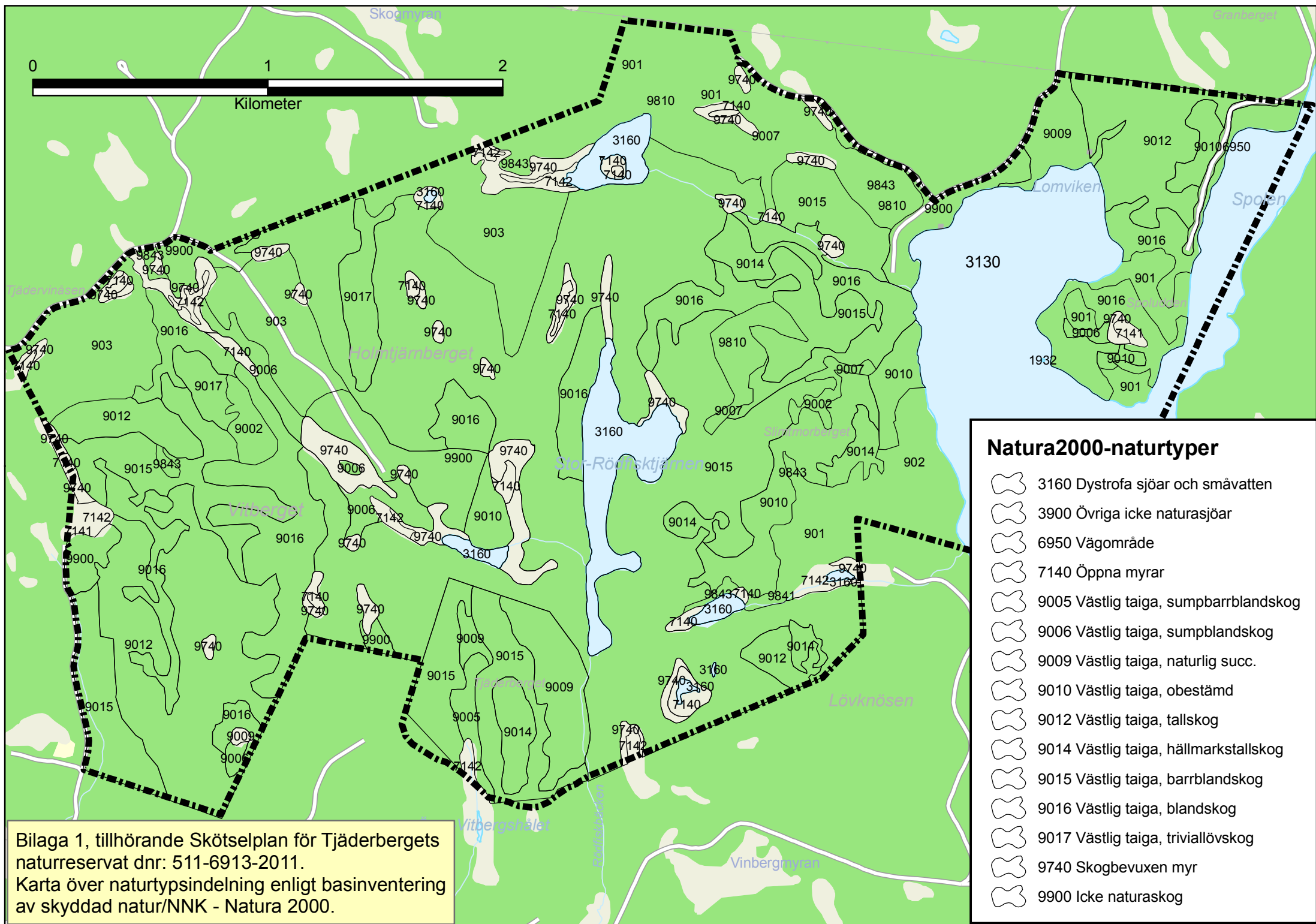
I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Även kostnaderna för åtgärderna ska noteras.

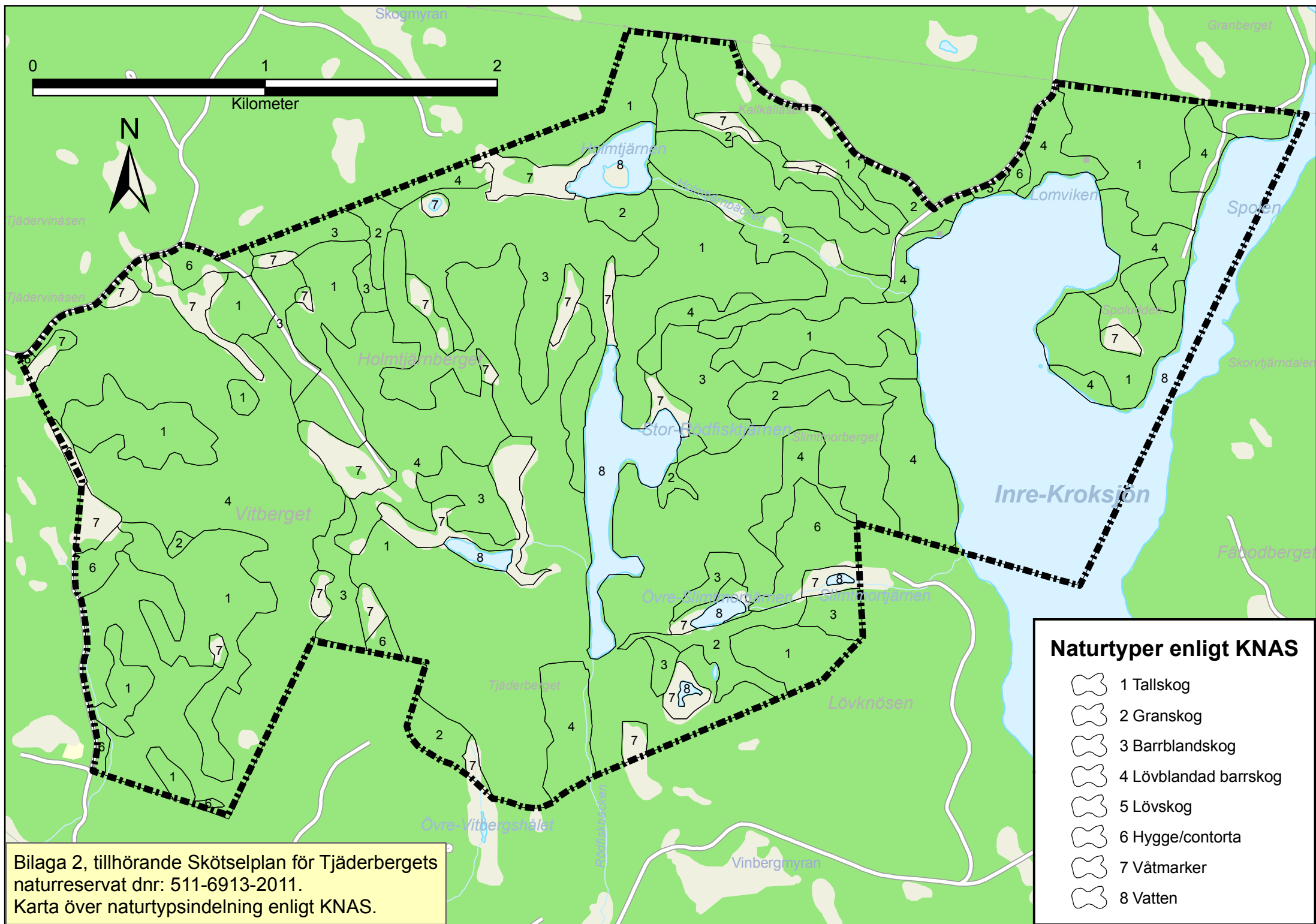
9.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden och enligt den indelning i naturtyper för basinventering av skyddad natur som presenteras på kartan i bilaga 2. Indelningen kan komma att ändras efter ytterligare fältbesök i reservatet eller efter att området har flygbildstolkats.

Bilagor:

1. Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur
2. Naturtypsindelning enligt KNAS
3. Artlista över noterade naturvårdsintressanta arter i området
4. Besöksvärda platser i reservatet
5. Skötselområden
6. Karta över informationsskyltarnas läge, mm
7. Möjliga bränningsobjekt i reservatet

Bilaga 3. Artlista tillhörande Tjäderbergets naturreservat, dnr: 511-6913-2011.

Nedan redovisas ett urval av naturvårdsintressanta arter ur en totallista med långt över 400 arter.

R = rödlistning 2010. NT = Nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad. S = Signalart enligt Skogsstyrelsen. S1 = högt signalvärde, S2 = måttligt signalvärde, S3 = lågt signalvärde. N = Listade enligt EU's art- och habitadirektiv eller enligt fågeldirektivet. Kommentar: ÅGP = ingår i åtgärdsprogram för hotade arter, P = Pyrofil (brandberoende) art; Ny Ly = förstafynd för Lycksele lappmark hittad i området; Ny Vb = förstafynd för Västerbottens landskap hittad i området; Ny S = Förstafynd för Sverige hittad i området

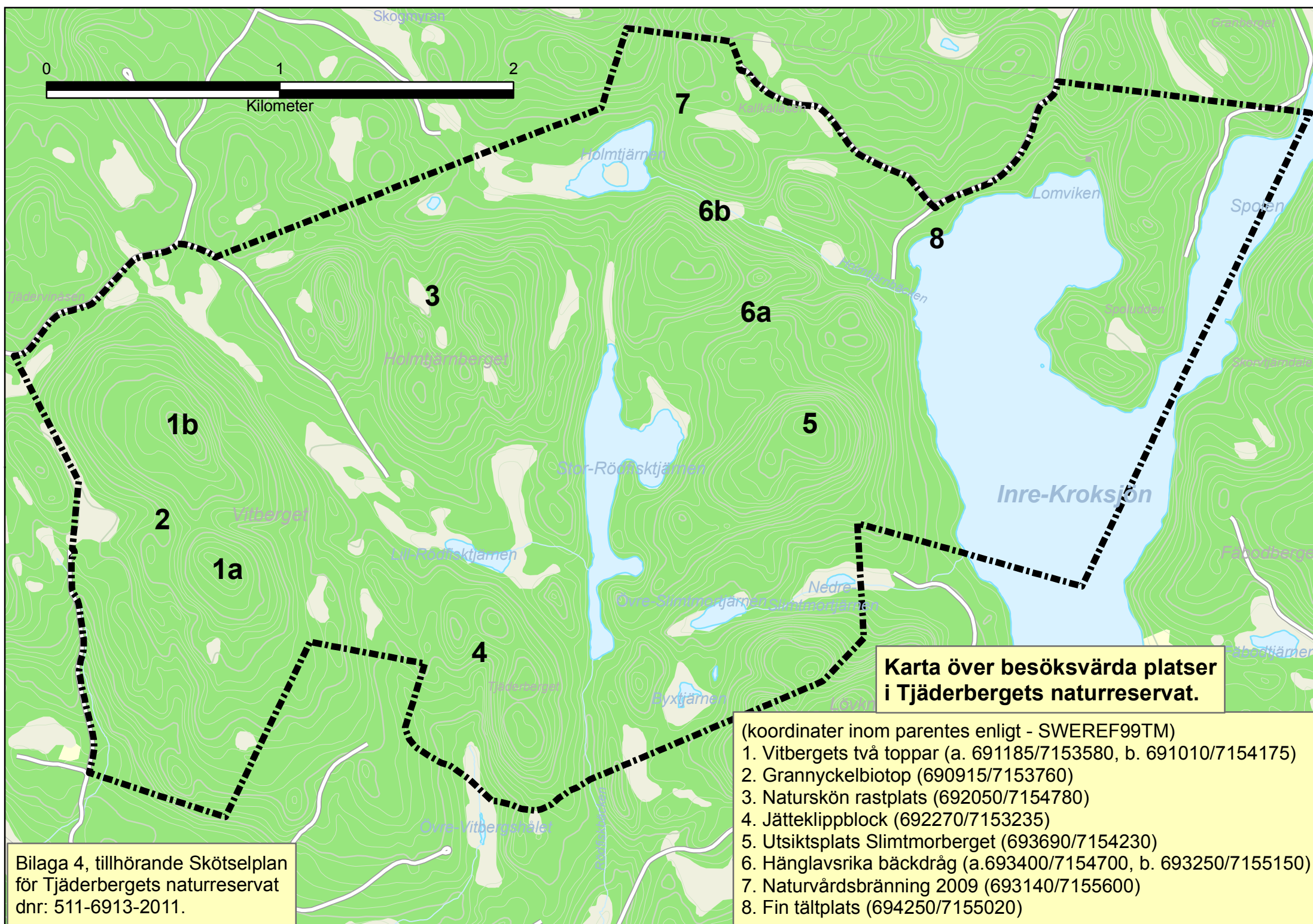
Artgrupp	Svenskt namn	Vetenskapligt namn	R	S	N	Kommentar
Fåglar	Duvhök	<i>Accipiter gentilis</i>				
	Drillsnäppa	<i>Actitis hypoleucos</i>	NT			
	Stjärtmes	<i>Aegithalos caudatus</i>				
	Pärluggla	<i>Aegolius funereus</i>			x	
	Tornseglare	<i>Apus apus</i>	NT			
	Kungsörn	<i>Aquila chrysaetos</i>	NT		x	
	Sidensvans	<i>Bombycilla garrulus</i>				
	Fjällvråk	<i>Buteo lagopus</i>	NT			
	Trädskräpar	<i>Certhia familiaris</i>				
	Sångsvan	<i>Cygnus cygnus</i>			x	
	Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT			
	Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>			x	
	Videsparv	<i>Emberiza rustica</i>	NT			
	Tornfalk	<i>Falco tinnunculus</i>				
	Storlom	<i>Gavia arctica</i>			x	
	Sparvuggla	<i>Glaucidium passerinum</i>			x	
	Dalripa	<i>Lagopus lagopus</i>				
	Törnskata	<i>Lanius collurio</i>	NT		x	
	Varfågel	<i>Lanius excubitor</i>				
	Bändelkorsnäbb	<i>Loxia leucoptera</i>				
	Större Korsnäbb	<i>Loxia pytyopsittacus</i>				
	Orre	<i>Lyrurus tetrix</i>			x	
	Småspov	<i>Numenius phaeopus</i>				
	Tofsmes	<i>Parus cristatus</i>				
	Lavskrika	<i>Perisoreus infaustus</i>	NT			
	Grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>				
	Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	NT		x	
	Gråspett	<i>Picus canus</i>			x	
	Fisktärna	<i>Sterna hirundo</i>			x	
	Slaguggla	<i>Strix uralensis</i>			x	
	Tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>			x	
	Järpe	<i>Tetrastes bonasia</i>			x	
	Grönben	<i>Tringa glareola</i>			x	
	Skogssnäppa	<i>Tringa ochropus</i>				
Däggdjur	Gråsiding	<i>Clethrionomys rufocanus</i>				
	Brunbjörn	<i>Ursus arctos</i>			x	
Skalbaggar	Albrunbagge	<i>Abdera affinis</i>				
	Korthårig kulhalsbock	<i>Acmaeops septentrionis</i>	NT			P
	en fuktbagge	<i>Atomaria longicornis</i>				
	en kortvinge	<i>Atrecus affinis</i>				Ny Ly
	en kortvinge	<i>Atrecus pilicornis</i>				
	Skrovlig flatbagge	<i>Calitys scabra</i>	NT			ÅGP
	Bronshjon	<i>Callidium coriaceum</i>		S1		
	Platt gångbagge	<i>Cerylon deplanatum</i>	NT			
	Robust mögelbagge	<i>Corticaria lapponica</i>				
	Nordlig plattbagge	<i>Dendrophagus crenatus</i>				
	en knäppare	<i>Denticollis linearis</i>				

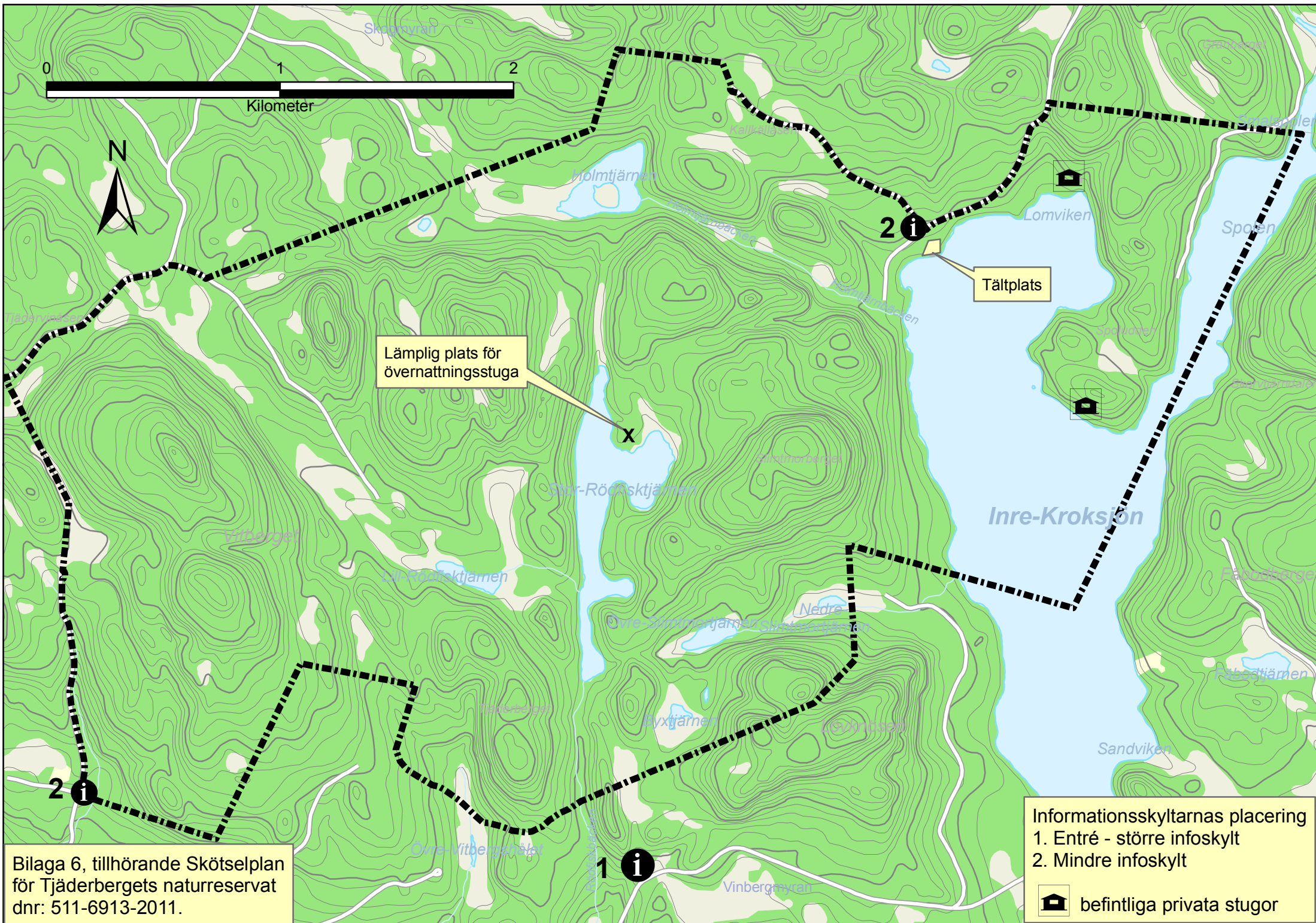
Skalbaggar	Björkpraktbagge	<i>Dicerca furcata</i>	NT	S1		
	Robust tickgangare	<i>Dorcatoma robusta</i>				
	en svampgnagare	<i>Ennearthron laricinum</i>	NT			
	Sotsvart praktbagge	<i>Melanophila acuminata</i>		S1		P
	Nordlig kamklobagge	<i>Mycetochara obscura</i>	NT			
	Stekelbock	<i>Necydalis major</i>	NT	S1		
	Reliktbock	<i>Nothorhina muricata</i>	NT	S1		
	Björkblåoxe	<i>Platycerus caprea</i>				
	Stor plattnosbagge	<i>Platyrhinus resinosus</i>	NT	S1		P
	Sexstrimmig plattstumpbagge	<i>Platysoma minus</i>	NT			P
	Aspvedgnagare	<i>Ptilinus fuscus</i>		S1		
	Alträdbasbagge	<i>Rabocerus gabrieli</i>				
	Grön aspvedbock	<i>Saperda perforata</i>	NT	S1		
	Vågbandad barkbock	<i>Semanotus undatus</i>		S2		
	Liten brandlöpare	<i>Sericoda quadripunctata</i>				P
	Slät tallkapuschongbagge	<i>Stephanopachys linearis</i>		S1	x	ÅGP, P
	Stubblöpare	<i>Tachyta nana</i>	NT			P
	Fläckig lövsvampbagge	<i>Tetratoma ancora</i>				
	Mindre mörkborre	<i>Tomicus minor</i>		S1		
	Aspborrar	<i>Trypophloeus sp.</i>	LC/NT	S1		
	Aspbarkgnagare	<i>Xyletinus tremulicola</i>	NT	S1	x	ÅGP, Ny Ly
	Gråbandad getingbock	<i>Xylotrechus rusticus</i>				
Steklar	Tajgahumla	<i>Bombus cingulatus</i>				
	en grävstekel	<i>Crossocerus cetratus</i>				
	en grävstekel	<i>Crossocerus megacephalus</i>				
	Tallvägstekel	<i>Dipogon vechti</i>	VU			
	en grävstekel	<i>Ectemnius lapidarius</i>				
Tvåvingar	en svampfluga	<i>Agathomyia viduella</i>				Ny Vb
	en gräsfluga	<i>Anomalochaeta guttipennis</i>				Ny Vb
	en svampfluga	<i>Callomyia amoena</i>				Ny Vb
	en träfluga	<i>Clusiodes apicalis</i>				Ny Ly
	en träfluga	<i>Clusiodes ruficollis</i>				
	Savguldblomfluga	<i>Ferdinandea cuprea</i>				
	en dansfluga	<i>Heleodromia immaculata</i>				Ny Vb
	en lövfluga	<i>Homoneura lamellata</i>				Ny S
	en spjutvingefluga	<i>Lonchoptera fallax</i>				Ny Vb
	en kolvfluga	<i>Megaphthalma pallida</i>				Ny Vb
	en kolvfluga	<i>Megaphthalmoides unilineata</i>				Ny Vb
	en vafenfluga	<i>Microchrysa flavicornis</i>				
	en kolvfluga	<i>Parallelomma vittatum</i>				
	Vårfotblomfluga	<i>Platycheirus ambiguus</i>				Ny Ly
	en dansfluga	<i>Rhamphomyia anomalina</i>				
	en dansfluga	<i>Rhamphomyia praestans</i>				Ny Vb
	en kolvfluga	<i>Scathophaga pictipennis</i>				
	en svängfluga	<i>Themira pusilla</i>				Ny Vb
	en vedfluga	<i>Xylophagus cinctus</i>				
Kärlväxter	Kattfot	<i>Antennaria dioica</i>				
	Torta	<i>Cicerbita alpina</i>		S2		
	Korallrot	<i>Corallorhiza trifida</i>		S2		
	Stenbräken	<i>Cystopteris fragilis</i>				
	Skogsnycklar	<i>Dactylorhiza maculata fuchsii</i>		S2		
	Jungfru marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata maculata</i>		S3		
	Knärot	<i>Goodyera repens</i>	NT	S2		
	Notblomster	<i>Lobelia dortmanna</i>				
	Plattlummer	<i>Lycopodium complanatum</i>		S3		
	Strutbräken	<i>Matteuccia struthiopteris</i>		S1		
	Ögonpyrola	<i>Moneses uniflora</i>		S1		
	Spindelblomster	<i>Neottia cordata</i>		S3		
	Nattviol	<i>Platanthera bifolia</i>		S2		

Kärlväxter	Grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>		S1		
Mossor	Vedtrappmossa	<i>Anastrophillum hellerianum</i>	NT	S1		
	Stor äppelmossa	<i>Bartramia halleriana</i>				
	Mörk husmossa	<i>Hylocomiastrum umbratum</i>		S1		
	Vedflikmossa	<i>Lophozia longiflora</i>	NT			
	Källpraktmossa	<i>Pseudobryum cinclidioides</i>		S2		
	Bollvitmossa	<i>Sphagnum wulfianum</i>		S1		
Lavar	Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT	S3		
	Nästlav	<i>Bryoria furcellata</i>		S3		
	Violettgrå tagellav	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	NT	S1		
	Mörkhövdad spiklav	<i>Calicium adaequatum</i>		S1		
	Blanksvart spiklav	<i>Calicium denigratum</i>	NT	S2		
	Liten spiklav	<i>Calicium parvum</i>		S1		
	Kopparspik	<i>Calicium salicinum</i>				
	Vitgrynig nållav	<i>Chaenotheca subroscida</i>		S1		
	Blågrå svartspik	<i>Chaenothecopsis fennica</i>	NT			
	Vitskaftad svartspik	<i>Chaenothecopsis viridialba</i>	NT	S1		
	Dvärgbägarlav	<i>Cladonia parasitica</i>	NT	S1		
	Liten aspgelélav	<i>Collema curtisporum</i>	VU	S1		ÅGP
	Stiftgelélav	<i>Collema furfuraceum</i>	NT	S1		
	Vedskivlav	<i>Hertelidea botryosa</i>		S2		
	Kolflarnlav	<i>Hypocenomyce anthracophila</i>	NT	S2		P
	en flarnlav	<i>Hypocenomyce castaneocinerea</i>	NT	S2		P
	Vitmosslav	<i>Icmadophila ericetorum</i>		S3		
	Skinnlav	<i>Leptogium saturninum</i>		S1		
	Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT	S1		
	Skrovellav	<i>Lobaria scrobiculata</i>	NT	S1		
	Kortskaftad ärgspik	<i>Microcalicium ahlneri</i>		S1		
	Norrlandslav	<i>Nephroma arcticum</i>		S3		
	Stuplav	<i>Nephroma bellum</i>		S1		
	Bårdlav	<i>Nephroma parile</i>		S1		
	Luddlav	<i>Nephroma resupinatum</i>		S1		
	Osepterad kvistspik	<i>Phaeocalicium praecedens</i>				
	Gytterlav	<i>Protopannaria pezizoides</i>		S2		
	Småflikig brosklav	<i>Ramalina sinensis</i>	NT	S1		
	Trådbrosklav	<i>Ramalina thrausta</i>	EN	S1		
	Rödbrun blekspik	<i>Sclerophora coniophaea</i>	NT	S1		
Svampar	Vaddporing	<i>Anomoporia kamtschatica</i>	NT			
	Fläckporing	<i>Antrodia albobrunnea</i>	VU	S1		
	Timmerticka	<i>Antrodia sinuosa</i>				
	Citronticka	<i>Antrodia xantha</i>				
	Kandelabersvamp	<i>Artomyces pyxidatus</i>	NT	S1		
	Stjärntagging	<i>Asterodon ferruginosus</i>	NT	S1		
	en skinnsvamp	<i>Athelopsis lunata</i>				
	Vitplätt	<i>Chaetodermella luna</i>	NT			
	Gräddporing	<i>Cinereomyces lenis</i>	VU	S1		
	Gråporing	<i>Cinereomyces lindbladii</i>				
	Hornvaxskinn	<i>Crustoderma cornea</i>	NT			
	Droppskinn	<i>Dacryobolus sudans</i>				
	Brandskiktdyna	<i>Daldinia loculata</i>				P
	Rosenticka	<i>Fomitopsis rosea</i>	NT	S1		
	Tallstocksticka	<i>Gloeophyllum protractum</i>	VU	S1		
	Tvåfärgsticka	<i>Gloeoporus dichrous</i>				
	Finporing	<i>Gloeoporus pannocinctus</i>	NT			
	Laxticka	<i>Hapalopilus aurantiacus</i>	VU			
	Doftticka	<i>Haploporus odoratus</i>	VU	S1		
	Koralltaggsvamp	<i>Heridium coralloides</i>	NT	S1		
	Orange taggsvamp	<i>Hydnellum aurantiacum</i>	NT	S1		
	Droptaggsvamp	<i>Hydnellum ferrugineum</i>		S1		

Svampar	Äggvaxskivling	<i>Hygrophorus karstenii</i>	NT			
	Borstskinn	<i>Hymenochaete fuliginosa</i>				
	Rävticka	<i>Inonotus rheades</i>		S2		
	Sotticka	<i>Ischnoderma benzoinum</i>				
	Gulporing	<i>Junghuhnia luteoalba</i>	NT			
	Kötticka	<i>Leptoporus mollis</i>	NT	S2		
	Stor spindelgröppa	<i>Leucogyrophana mollusca</i>				
	Blodticka	<i>Meruliopsis taxicola</i>		S1		
	Dvärgpigg	<i>Mucronella calva</i>				
	Nordtagging	<i>Odonticum romellii</i>	NT			
	Lateritticka	<i>Oligoporus lateritius</i>	VU	S1		
	Skörporing	<i>Oligoporus rennyi</i>				
	Silkesporing	<i>Oligoporus sericeomollis</i>				
	Lönnticka	<i>Oxyporus populinus</i>				
	Grovicka	<i>Phaeolus schweinitzii</i>		S2		
	Granticka	<i>Phellinus chrysoloma</i>	NT	S3		
	Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	NT	S1		
	Björkeldticka	<i>Phellinus lundellii</i>				
	Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	NT	S1		
	Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT	S2		
	Stor aspticka	<i>Phellinus populicola</i>	NT	S1		
	Vedticka	<i>Phellinus viticola</i>		S3		
	Taigataggsvamp	<i>Phellodon secretus</i>	EN			Ny Ly
	Rynkskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	NT	S1		
	Vit aspticka	<i>Polyporus pseudobetulinus</i>	VU			Ny Ly
	en ticka	<i>Postia leucomallella</i>				
	en ticka	<i>Postia parva</i>				
	Gammelgransskål	<i>Pseudographis pinicola</i>	NT	S1		
	Gullgröppa	<i>Pseudomerulius aureus</i>		S2		
	Cinnoberticka	<i>Pycnoporus cinnabarinus</i>				
	Motaggsvamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	NT	S2		
	Fagergröppa	<i>Serpulomyces borealis</i>				
	Oljetagging	<i>Sistotrema raduloides</i>				
	Gärdselticka	<i>Skeletocutis biguttulata</i>				
	Ulltickeporing	<i>Skeletocutis brevispora</i>	VU			
	Grantickeporing	<i>Skeletocutis chrysella</i>	VU			
	Ostticka	<i>Skeletocutis odora</i>	VU	S1		
	Svällticka	<i>Skeletocutis papyracea</i>	NT			Ny Ly
	Violtagging	<i>Trichaptum fuscoviolaceum</i>				

R = rödlistning 2010. NT = Nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad. S = Signalart enligt Skogsstyrelsen. S1 = högt signalvärde, S2 = måttligt signalvärde, S3 = lågt signalvärde. N = Listade enligt EU's art- och habitadirektiv eller enligt fågeldirektivet. Kommentar: ÅGP = ingår i åtgärdsprogram för hotade arter, P = Pyrofil (brandberoende) art; Ny Ly = förstafynd för Lycksele lappmark hittad i området; Ny Vb = förstafynd för Västerbottens landskap hittad i området; Ny S = Förstafynd för Sverige hittad i området

Tillhör skötselplan för Tjäderbergets NR, bilaga 7

Dnr: 511-6913-2011

Möjliga bränningsobjekt i Tjäderbergens naturreservat.

Den här rapporten är resultatet av en inventering som gjorts på beställning av Länsstyrelsen i Västerbotten. Syftet har varit att avgränsa och beskriva möjliga bränningsobjekt i det blivande naturreservatet Tjäderbergen. Reservatet ligger 20 km sydost om Lycksele och stora delar av området består av skogar som formats och präglats av skogsbränder. Inventeringen ska användas som underlag för att formulera skötselplanen i det blivande reservatet. Inventeringen utfördes under juni och augusti 2011.

Vid inventeringen har mest arbete ägnats åt att hitta avgränsningar av bränningsområden och att bedöma om marken har ett bottenskikt med dugligt bränsle.

Med avgränsningar menas gränser som utgör hinder för en brand att sprida sig utanför ett planerat område. Sådana gränser kan som exempel vara vägar, bäckar, myrar eller stråk med fuktmosor. Där naturliga gränser saknas har grävning av brandgator eller bevattning föreslagits när det har ansetts som en rimlig åtgärd. Det är viktigt poängtera att även naturliga gränser kan kräva bevattning under bränningen för att hindra brandspridning.

I rapporten är 9 stycken möjliga bränningsobjekt beskrivna om sammanlagt 196 ha.

På sidan 2 finns en översiktskarta med objekten numrerade hänvisande till objektsnamnen.

Därefter följer objektsvisa beskrivningar med detaljkarta.

Sist i rapporten finns objekten beskrivna i en sammanställningstabell.

Sävar i oktober 2011

David Rönnblom

1. Västra Holmtjärnberget 16 ha
2. Lill-Rödfisktjärn 13 ha
3. Slimtmorberget 45 ha
4. Norr Stor-Rödfisktjärn 3,5 ha
5. Holmtjärnberget 44,5 ha
6. Kallkällåsen 13 ha
7. N. Spoludden 28
8. Lill-Spolen 3 ha
9. S. Spoludden 30 ha

Västra Holmtjärnsberget:

Allmän beskrivning: Objektet ligger på västra sidan av Holmtjärnsberget. Trakten sluttar åt väster från vägen ner mot myren. Bruttoarealen är 16 ha. Huvuddelen av beståndet består av gallrad och röjd skog med skattad beståndsålder på 100 år. Stamantalet är ca 700 st/ ha. Ca 55% tall, 40% gran och 5 % löv. I nordväst finns ett område med skiktad tallskog och riktigt gamla tallar. Ett fåtal gamla brandstubbar finns i beståndet. I västra delen finns ett stråk med fuktmossa i övrigt är botten bestående av friskmossor. Längst i norr (a) finns ett contortabestånd som inte är medräknat i objektet men det är möjligt att avverka detta och sedan bränna hygget i samband med att det övriga bränns. För att få största effekt av att få bort all contorta så bör bränningen utföras efter en sommars hyggesvila.

Avgränsningar: I norr är en sträcka på 50 meter (b) bestående av friskmossor som antingen måste vattnas eller grävas. Hela östra gränsen (c) utgörs av en framkomlig väg. Gräns i söder (d) är ett kort spänne med friskmossa som måste vattnas för att vara duglig. Västra kanten är i norr och söder myr med starr och en botten av fuktmossor. Mitt på gränsen, vid (e), är det en sumpskog med vitmossor och ett stavgransbestånd. Inget rinnande vatten hittades, närmaste vattentag är den lilla tjärn som ligger 400 meter söder om sydligaste spetsen.

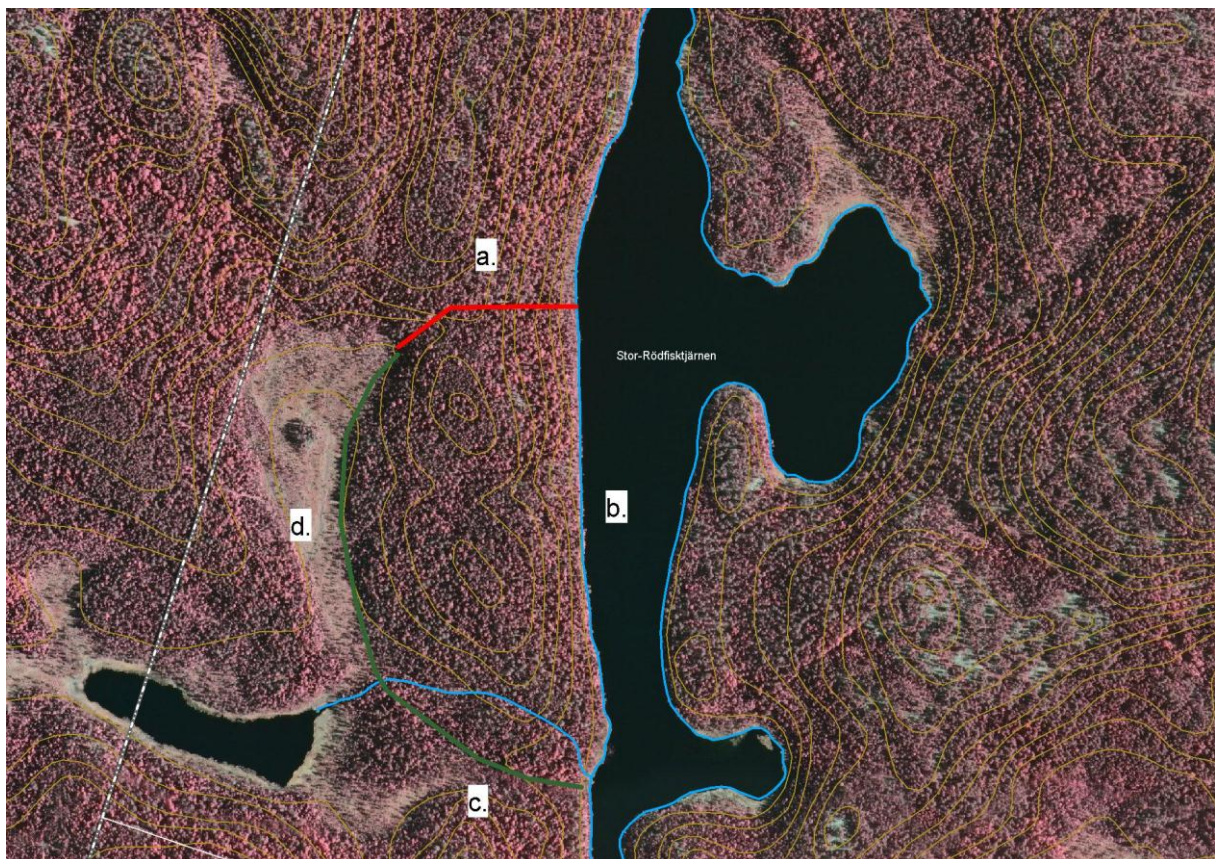

Egna reflektioner: Lämpligt bränningsobjekt, kommer fläckvis att bli glest om all gran dör vid branden. Bra bränslebädd på merparten av arealen. Bra gränser. Det är långt till vatten vilket ger mycket flygtid om man använder helikopter under bränningen och att man måste transportera vatten i behållare efter vägen under efterbevakningen. Ta chansen att hugga contorta och hyggesbränna den delen!

Lill-Rödfisktjärn:

Allmän beskrivning: Riktigt hög beståndsålder med stor diameterspridning, gott om riktigt gamla tallar med brandljud. I söder tätt med gran under tallbeståndet. Kräver ordentlig upptorkning pga lite solinsläpp. Bra bränslebäddar. Stora lutningar i öst och väst. OBS att bäcken i söder ligger fel på ekonomiska kartan. Bruttoarealen är 13,5 ha.

Avgränsningar: I norr (a) är gränsen lagd i en svacka med granskog som har ett marktäcke av friskmossor. Gränsen måste därför bevakas för att fungera som brandbarriär. I öster är gränsen sjö och i söder (c) är gränsen en sumpskog med fuktmosser och en liten bäck som bör vara vattenförande hela sommaren. Gränsen i väster (d) är en starrmyr med friskmosskuddar och är bevuxen med tall.

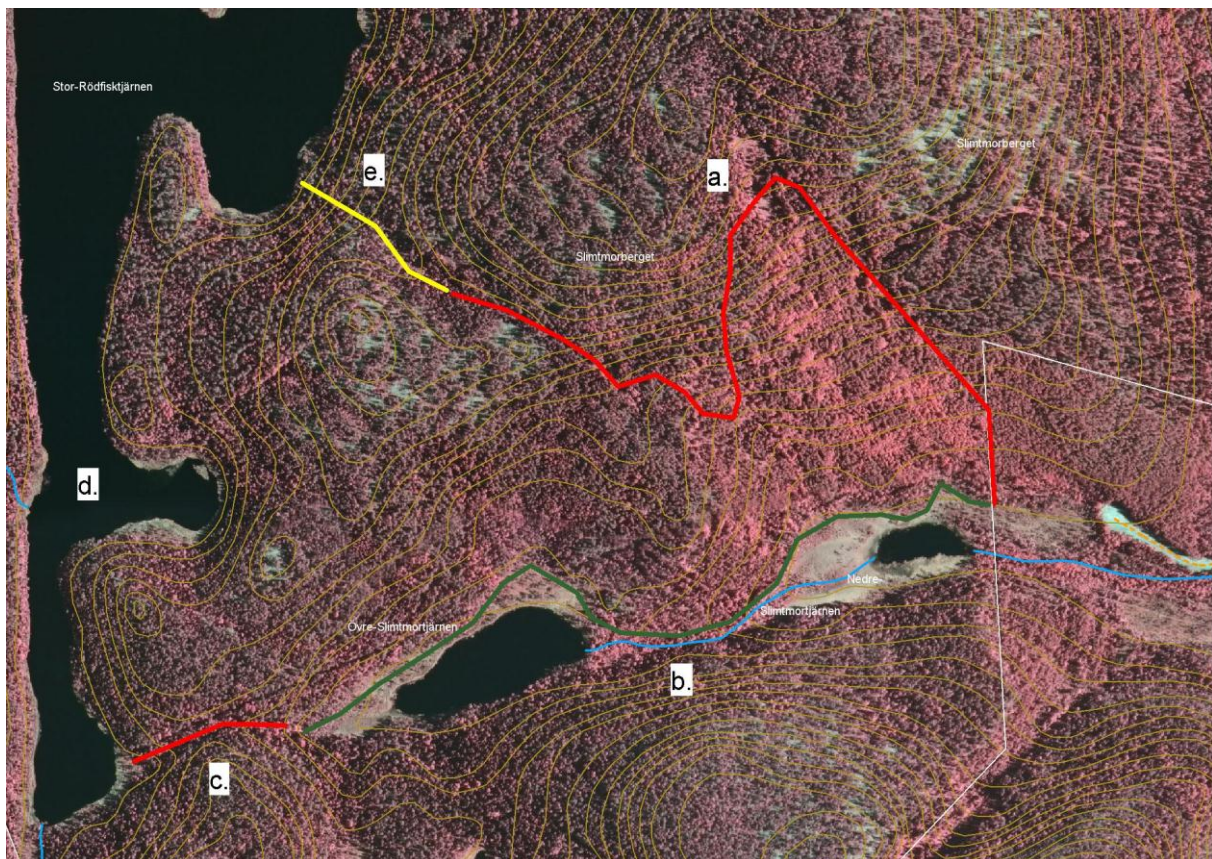

Egna reflektioner: Det mest naturskogsartade objektet av de jag inventerat. Gränsen i norr är besvärligt då den måste bevakas och saknar distinkt gräns. Stora lutningar åt öster brukar torka långsamt. Myren i väster är inte ett säkert brandhinder pga inslag av friskmosser och rikligt med starrgräs. Nära vatten men långt från väg.

Slimtmorberget:

Allmän beskrivning: Bruttoareal 45 ha. Östra delen består av ett avverkat contortahygge. På hygget som lutar mot söder finns det fuktstråk där det redan har kommit en del gräs. I centrala delen mott norra kanten är det frisk granskog på mark som slutta mot söder och det är ganska stenigt. Nordvästra delen består av ca 120 årig tallskog, några hållmarksfläckar med lav finns på höjderna. Den södra delen av objektet består av yngre, trivial barrskog med inslag av björk ner mot Slimtmortjärn. Bra bränslebäddar men som alltid i lutningar finns det fuktstråk med fuktmosor.

Avgränsningar: Norra kanten (a) som är rödmarkerad måste det grävas brandgata efter. I den sträcka som inte är på det avverkade hygget måste det därför avverkas för att grävaren ska komma sig fram. Gränsen i söder (b) går mot fuktig mark i form av myr eller bäckdråg. I sydväst (c) går begränsningslinjen efter en stig där det är friskmossor på båda sidor, så den linjen måste bevattnas för att fungera som brandbarriär. I nordväst (e) är begränsningslinjen i ett stråk med fuktmosor och örter.

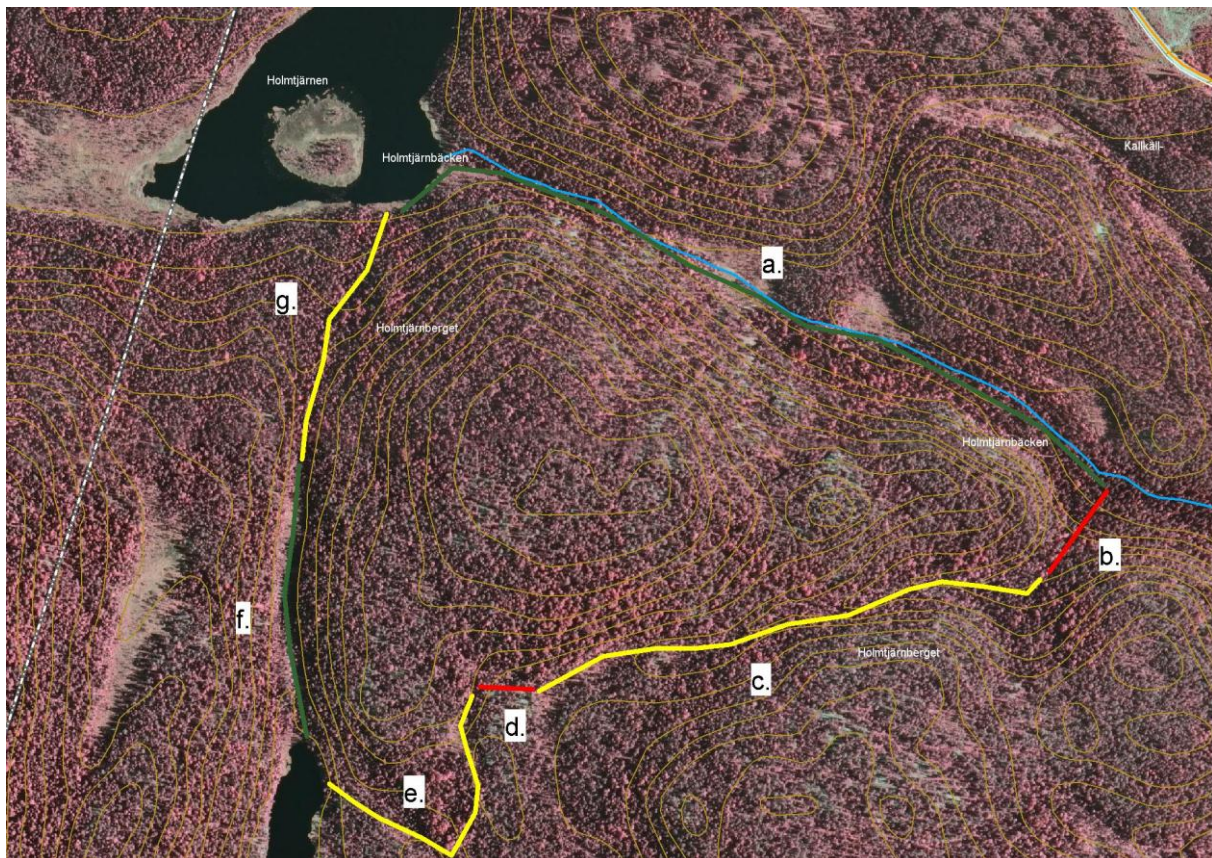
Egna reflektioner: En bränning som kräver ordentligt förarbete i brandgator. Hygget har i de fuktigare partierna redan börjat grönska, övriga delar på frisk mark är brännbara i 1-2 år till. Risk med bränning i så stor lutning trots grävda begränsningslinjer. Nära till vatten, men stora höjdskillnader som kräver kraftiga pumpar för att trycka upp vattnet.

Holmtjärnberget:

Allmän beskrivning: Bruttoareal 44,5 ha. Berg med starka lutningar åt alla fyra vädersträck.

Talldominerat med hållmarkspartier uppe på berget. Runt hela berget är det en bård med bördigare granskog som har en avklingande bränslebädd. Märkbart äldre tallar och tallar med brandljud finns i områdets centrala och sydvästra del. Asp finns spritt i trakten med den största koncentrationen mitt på den södra delen. Det finns död tallved och brandstubbar men i liten omfattning. Avrinningen från marken med tunt jorddjup har lett till att fuktmosser finns i stråk inom hela området, andelen med bra bränslebädd skattas till 90% av arealen.

Avgränsningar: Den norra gränsen (a) utgörs av en liten bäck, sumpskog och två små myrar. I öster (b) är gränsen i sluten granskog som har friskmossor i botten, vilket gör att den delen måste vattnas för att fungera som brandbarriär. Södra kanten (c) och (e) består av sumpskog med fuktmosser, det finns enstaka korta "bryggor" med friskmossa efter sträckorna. Vid (d) är gränsen dragen över en tallbacke med bra bränsle som måste bevattnas. Efter sträcka (c) finns några kalkkällor som bör hålla vatten under stor del av sommaren. I sydväst är gränsen lagd efter en myr med fuktmosser och starr. Gräns i nordväst är gränsen lagd i ett beskuggat fuktstråk med fuktmosser.

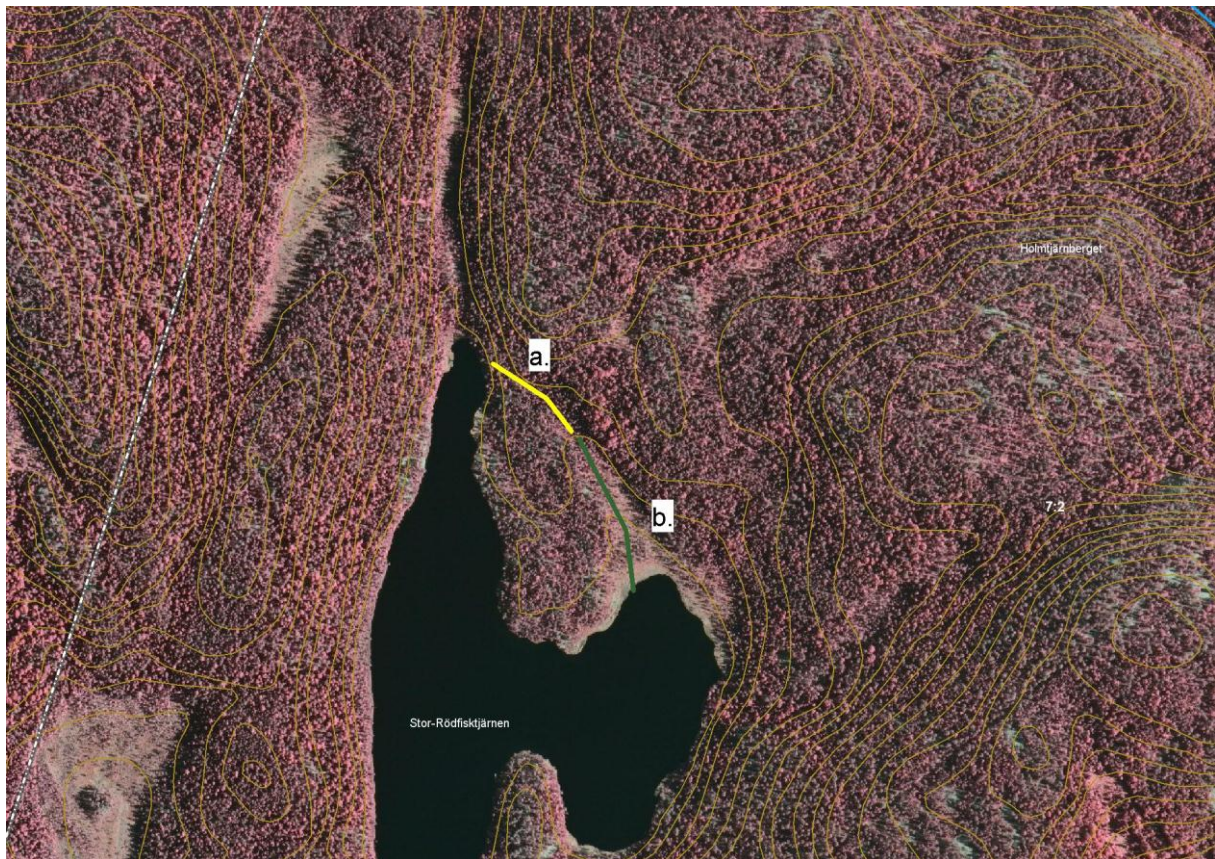

Egna reflektioner: Den som bränner det här måste vara medveten om branbeteende i stora lutningar kontra vind. Väldigt varierad trakt. Svårt med eftersläckning pga stora höjdskillnader att trycka upp vatten till. En utmaning!

Norr Stor-Rödfisktjärn:

Allmän beskrivning: En liten holme på 3,5 ha som innehåller gammal tall, skiktat med stor mängd klen, självgallrad tall. Liggande död tallved. Höga naturvärden kopplade till tallskog.

Avgränsningar: Sjön är gräns i väst och syd. I nordost (a) är gränsen ett smalt fuktstråk som bör förstärkas med vatten. I öster är gränsen en starrmyr, glest bevuxen med tall.

Egna reflektioner: Bra gränser. Ett objekt som innehåller allt om man vill studera brandpåverkan. Långt från väg men annars ett utmärkt objekt för en bränningskurs eller bränningsförsök. Går även bränna samtidigt som det stora objektet norrom.

Kalkkällåsen:

Allmän beskrivning: Bruttoarealen är 13 ha. Objekt med likåldrig ca 110 årig barrskog, ser ut att var gallrad för länge sedan. Talldominerat på höjderna, gran i sluttningarna och i bårderna mot sumpskog i norr och mot bäcken. Renlav på den södra höjden. Bra bränsle på höjderna och ner efter sluttningarna. Bränslebädden är avklingande ca 15 meter före bäcken och på norra kanten mot sumpskog är zonen med dåligt bränsle ca 40 meter bred.

Avgränsning: Västra gränsen (a) är en tidigare använd gräns vid bränning. Det är en dal med granskog och friskmossa i botten som måste vattnas för att fungera som brandbarriär. Den norra bränsen är vid (b) en myr och vid (c) en löv/gransumpskog och en liten bäck. I öster är (d) en väg och (e) en stig som, utgör gräns. Gräns i söder (f) är sumpskog med fuktmossor och två små myrar.

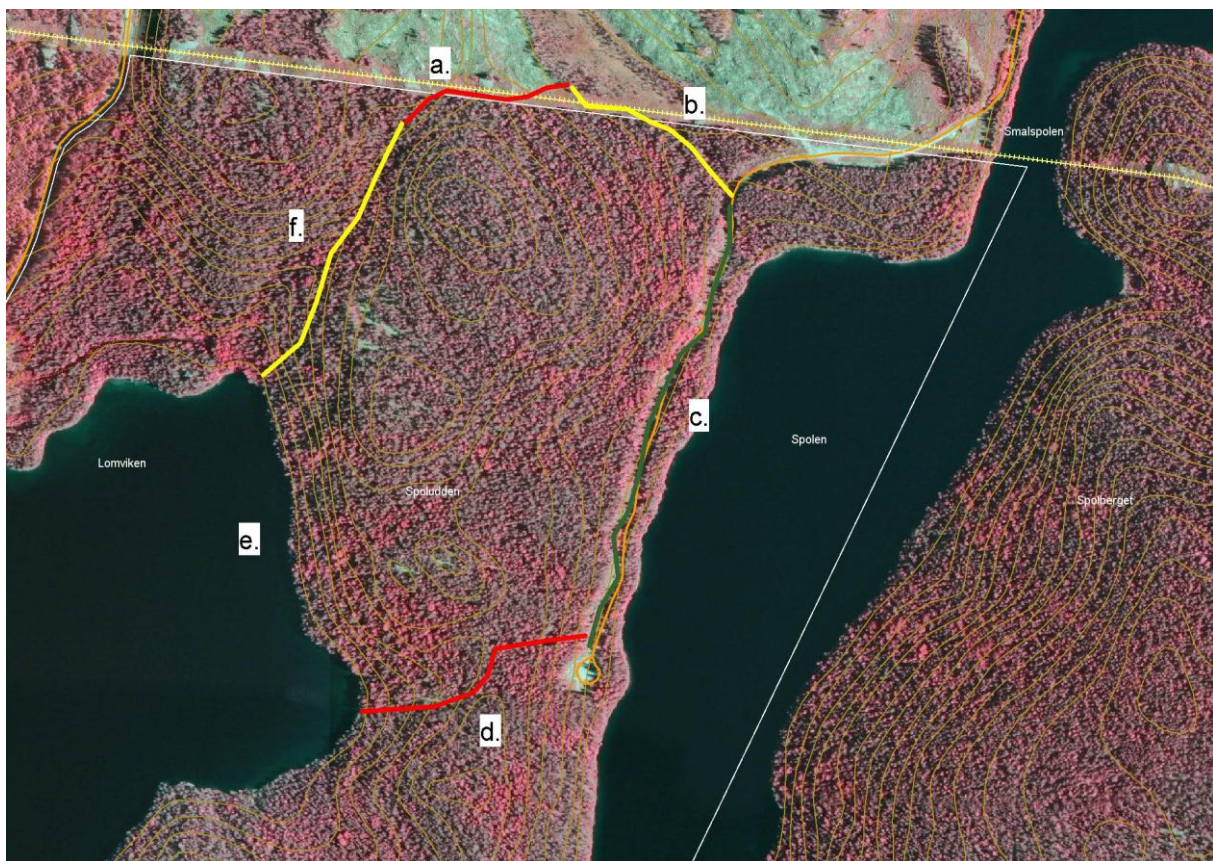

Egna reflektioner: Bra gränser, tillgång till vatten. Nordostsluttning som kommer att kräva lång period med bra väder för att torka upp.

N. Spoludden:

Allmän beskrivning: 28 ha stort område med stora lutningar i öst och väst. Gott om asp i östra delen, men asp finns spritt i hela trakten. Talldominerat i centrala delarna, andelen gran ökar ut mot kanterna. På höjden och västra sidan är det lav i botten. Smala fuktstråk, med otjänliga bränslen, löper tvärs höjdkurvorna på båda sidor om berget. Där det är stor koncentration av asp täcker gamla asplöv bottenvegetationen och gör bränslebädden dålig. Uppskattningsvis är 10-15 % av arealen täckt med dåliga bränslen. Resterande areal har bra bränslebädd med hissad mossmatta och inslag av lav.

Avgränsningar: Längst upp i norr (a) är gränsen mot ett hygge och här måste en brandgata grävas. I nordost (b) är gränsen lagd i en myrkant som sedan österut blir en fuktsvacka ner mot vägen. Östra kanten (c) följer vägen. Södra kanten (d) är lagd i en svag sänka, men med friskmossor i botten. Den södra kanten är ca 300 meter lång och måste antingen grävas eller bevattnas. Den västra kanten (f) är lagd i ett fuktstråk med tät granskog. Stråket har en botten av fuktmosser och endast ett fåtal smala "bryggor" med friskmossa.

Egna reflektioner: Andelen asp är stor och under aspklonerna är bränslet dåligt. Nära till väg och vatten. Bra om södra gränsen grävdes då den även är gräns för bränningen söderut.

S. Spoludden:

Allmän beskrivning: 29,5 ha exklusive myren i mitten. Högre tallskog med inslag av asp mellan vändplanen och myren. Enstaka äldre tallar med brandljud finns i denna del. Söder om myren är det fler gammeltallar och beståndet är mer skiktat med ogallrad klen tallskog i underbestånd. I sydvästra delen är det ett område med mycket asp. En stuga står i söder med tillhörande skithus! Från den centrala myren går ett obrännbart fuktstråk med ca 75 meters bredd ner mot sjön. Norr om detta stråk efter västra kanten är det större andel gran och fläckar med fuktmossa. Bortsett från de beskrivna fuktpartierna och aspområdet har objektet en mycket bra bränslebädd.

Avgränsningar: Gränsen i norr (a) är lagd i en svag sänka, längden är ca 300 meter och denna gräns måste antingen grävas eller bevattnas. Övriga gränser runt om utgörs av sjön. Stugan som står i södra delen måste skyddas genom bevattning under bränningen. Hur stort område som måste vattnas beror på hur torrt och intensivt det är under bränningsdagen.

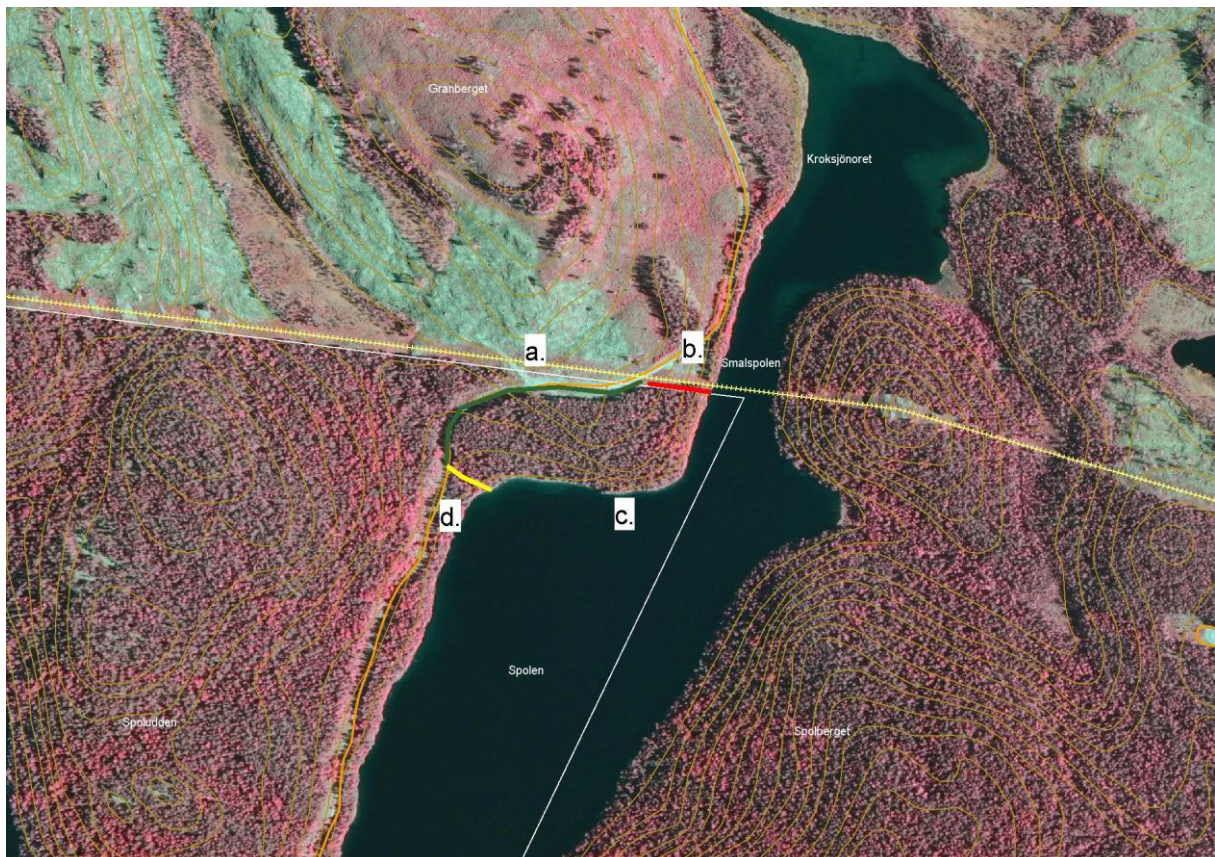

Egna reflektioner: Ett bra objekt som kompliceras av huset i söder. Det vore bra om gränsen i norr blev grävd.

Lill-Spolen:

Allmän beskrivning: 3 ha högre tallskog i södersluttning mot sjön. Bra bränslebädd som kommer att torka fort. Ett utmärkt objekt för kursverksamhet eller forskning.

Avgränsning: I norr mot vägen (a), vid (b) följer gränsen kraftledningen som måste vattnas. Gränsen i sydväst (d) är ett sumpskogsområde.

Egna reflektioner: Mycket bra objekt men litet. Nära till vatten och vid väg. Skulle vara ännu bättre om man fick bränna över på SCA-mark mellan vägen, kraftledningen och sjön.

Tabell över bränningsobjekten

Område	Areal,	Avverkning före bränning	Grävarbeten före bränning	Faktorer i bränning	Upptorkning mm
Västra Holmtjärnberget	16	Avverkning av contorta		Långt till vatten, mobila vattentankar för efterbevakning	Fuktstråk i beståndet, gallrat som gör att det torkar "medelsnabbt"
Lill-Rödfisktjärn	13			Norra kanten måste avgränsas med slang för bevattning Friskmossor i kuddar på myren	Tät skog i söder, kräver längre upp-torkning.
Slimtmorberget	45	Huggning av brandgata 400 meter	Grävning av mineraljordsträng 1150 meter	Norra kanten på hygget är i stark uppförlutning. Hygget kan vara obrännbart när det börjar grönska.	Tallskogen torkar tidigt, grandelarna styr när det är tillräckligt torrt
Holmtjärnberget	44,5			Kraftiga lutningar, svårbevakade gränser som i väst och syd utgörs av fuktstråk. Två delsträckor i syd måste vattnas	Tät skog efter alla kanter, lång upp-torkning för att få stor andel bränd.
Norr Stor-Rödfisktjärn	3,5			Lätt objekt med naturliga gränser, nära vatten.	Talldominerat, bra bränsle som torkar tidigt.
Kallkällåsen	13			Västra kanten måste avgränsas med slang för bevattning	Kräver lång upptorkning av granskog i öster.
Norra Spoludden	28	Huggning av ett fåtal träd för brandgata i söder	Grävning av mineraljordsträng 450meter	Kraftledning i norr. Stora höjdskillnader, starka lutningar.	Torkar sent, den östra kanten med granskog styr när det är bränningstort
Södra Spoludden	30	Huggning av ett fåtal träd för brandgata i norr	200 meter mineraljordsträng, alt slangdragning för bevattning.	En stuga finns i södra spetsen, kräver bevattning för att klara bränningen.	Västra delen har större andel gran, som avgör när det är bränningstort
Lill-Spolen	3			Enkelt objekt med kort kant som kräver uppvattning.	Öppet bestånd, tidig upptorkning

Länsstyrelsen
Västerbotten

BILAGA 4

2014-04-14

Diarienummer

511-6913-2011

1(1)

Hur man överklagar till Regeringen

Är du missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan du överklaga detta hos Regeringen, men klagan ska lämnas eller skickas till Länsstyrelsen. Överklagan ska vara skriftlig och undertecknad.

Var tydlig med att

- skriva vilket beslut som överklagan gäller. Det gör du enklast genom att ange ärendebeteckningen: 511-6913-2011,
- redogöra för varför du menar att Länsstyrelsens beslut är fel och hur du anser att beslutet ska ändras,
- underteckna brevet, förtydliga namnteckningen, uppge adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud kan istället ombudet underteckna brevet. I så fall bör en fullmakt sändas med.

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt så bör du bifoga dem.

Brevet ska lämnas in eller skickas till:

Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 UMEÅ

Länsstyrelsen måste ha fått brevet senast **19 maj 2014**, annars kan överklagandet inte tas upp.